

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

ІЩУК ДЕНИС СТАНІСЛАВОВИЧ

Допускається до захисту:
завідувач кафедри
підприємництва, корпоративної
та просторової економіки
канд.екон.наук, доцент
_____ О.С. Трегубов
« ____ » _____ 2020 р.

**УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧО-
ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ
(НА ПРИКЛАДІ ПРАТ «ВІННИЦЬКИЙ ОЛІЙНОЖИРОВИЙ
КОМБІНАТ»)**

Спеціальність 051 Економіка

Кваліфікаційна (магістерська) робота

Керівник:

В. В. Біркентале, к.е.н., доцент,
доцент кафедри підприємництва,
корпоративної та просторової економіки

(підпис)

Оцінка:

_____/_____/_____
(бали/за шкалою ЄКТС/за національною шкалою)

Голова ЕК: _____
(підпис)

Вінниця 2020

АНОТАЦІЯ

Іщук. Д. С. Удосконалення управління виробничо-господарською діяльністю на підприємстві (на прикладі ПрАТ «Вінницький олійножировий комбінат»). Спеціальність 051 Економіка, Освітня програма «Економіка підприємства». Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця, 2020.

В роботі розглянуто теоретично-методичні засади управління виробничо-господарською діяльністю підприємства. Проведено аналітичну оцінку економічного стану та ефективності управління виробничо-господарською діяльністю на підприємстві ПрАТ «Вінницький ОЖК». Запропоновано заходи з удосконалення товарної стратегії, які будуть сприяти підвищенню ефективності управління виробничо-господарською діяльністю ПрАТ «Вінницький ОЖК» та отриманню додаткового прибутку.

Ключові слова: виробничо-господарська діяльність, підвищення ефективності, удосконалення управління, аналіз, рослинна олія, товарна стратегія.

Табл. 27. Рис. 38. Формул 3. Бібліограф.: 54 найм.

Ishchuk D. S. Management improvement of production and economic activity at the enterprise (on the basis of PrJSC «Vinnitsa Oil Seeds Crushing Factory»). Specialty 051 Economics, Programme «Economics of Enterprise». Vasyl' Stus Donetsk National University, Vinnytsia, 2020.

In the current work the theoretical and methodical bases of management of production and economic activity of the enterprise were considered. An analytical assessment of the economic condition and efficiency of management of production and economic activities at the enterprise (PrJSC «Vinnitsa Oil Seeds Crushing Factory») was conducted. Measures to improve the product strategy are proposed, which will help increase the efficiency of management of production and economic

activities of PrJSC «Vinnitsa Oil Seeds Crushing Factory» and obtain additional income.

Key words: production and economic activity, increase of efficiency, management improvement, analysis, vegetable oil, product strategy.

Tabl. 27. Fig. 38. Formulas 3. Bibliography.: 54 items.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	9
1.1 Економічна сутність поняття «виробничо-господарська» діяльність.....	9
1.2 Механізм управління виробничо-господарською діяльністю на підприємстві.....	15
1.3 Методичні аспекти оцінки ефективності виробничо-господарської діяльності підприємства.....	24
РОЗДІЛ 2 АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ НА ПРАТ «ВІННИЦЬКИЙ ОЖК»	32
2.1 Організаційно-правова характеристика ПрАТ «Вінницький ОЖК» як суб'єкта господарювання.....	32
2.2 Діагностика фінансово-економічного стану підприємства.....	40
2.3 Оцінка ефективності управління виробничо-господарською діяльністю на підприємстві.....	56
РОЗДІЛ 3 ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ НА ПРАТ «ВІННИЦЬКИЙ ОЖК» ЗА РАХУНОК ВИРОБНИЦТВА НОВИХ ВИДІВ ПРОДУКЦІЇ	64
3.1 Визначення напрямів покращення товарної стратегії підприємства.....	64
3.2 Розробка заходів щодо виготовлення нових видів продукції.....	70
3.3 Розрахунок економічного ефекту від виробництва нових видів продукції.....	74
ВИСНОВКИ.....	82
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	84
ДОДАТКИ.....	89

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Для керівництва будь-якого підприємства, головним питанням є розробка ефективного механізму управління виробничо-господарською діяльністю. Постійний розвиток зовнішнього середовища, поява нових продуктів та послуг на ринку, зміна потреб та смаків споживачів потребує проведення постійної оцінки ефективності управління виробничо-господарською діяльністю на підприємстві та коригування її напрямів в залежності від змін та потреб ринку. Розробка дієвого механізму управління виробничо-господарською діяльністю дає змогу не лише задовольнити потреби споживачів продукцією, а створювати нові робочі місця та проводити подальше вдосконалення продукції. Управління виробничо-господарською діяльністю підприємства – це інструмент за допомогою якого досягаються цілі та головна мета підприємства. Отже, ефективне управління виробничо-господарською діяльністю підприємства – є на сьогодні актуальною темою та головною умовою його стабільного розвитку і отримання прибутку.

Питання управління виробничо-господарською діяльністю підприємства досліджували як вітчизняні так і зарубіжні автори, а саме: Бабій І., Будзан Б., Вінник О., Вознюк Г., Волкова О., Кравченко С., Лаптева В., Пащенко О., Солодова О., Швець В., Хобта В., Янушкевич О. В своїх працях вони розглядають сутність і механізм управління виробничо-господарською діяльністю підприємства та напрями його удосконалення.

Необхідність проведення аналізу ефективності управління виробничо-господарською діяльністю на ПрАТ «Вінницький ОЖК» та визначення напрямків її удосконалення обумовило обрання теми роботи, визначивши її мету та завдання.

Об'єктом дослідження виступає процес управління виробничо-господарською діяльністю на ПрАТ «Вінницький ОЖК».

Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні засади удосконалення управління виробничо-господарською діяльністю на ПрАТ «Вінницький ОЖК».

Мета та завдання дослідження. Метою випускної кваліфікаційної роботи є дослідження стану управління виробничо-господарською діяльністю на ПрАТ «Вінницький ОЖК», напрями та шляхи його удосконалення.

Для досягнення зазначеної мети в роботі були поставлені наступні **завдання:**

- визначити економічну сутність поняття «виробничо-господарська» діяльність;
- дослідити механізм управління виробничо-господарською діяльністю на підприємстві;
- визначити методичні аспекти оцінки ефективності виробничо-господарської діяльності підприємства;
- надати організаційно-правову характеристику ПрАТ «Вінницький ОЖК» як суб'єкта господарювання;
- провести діагностику фінансово-економічного стану підприємства;
- зробити оцінку ефективності управління виробничо-господарською діяльністю на підприємстві;
- визначити напрями покращення товарної стратегії підприємства;
- розробити заходи щодо виготовлення нових видів продукції;
- розрахувати економічну ефективність від виробництва нових видів продукції.

Методи дослідження. В ході роботи було використано метод пошуку та збору інформації, метод аналізу та синтезу, математичний метод, метод відносних та абсолютних величин, що були використані при розрахунках, графічний та табличний методи, для відображення отриманих результатів, для підведення підсумків роботи було використано метод узагальнення.

Інформаційною базою роботи виступають навчальні посібники, підручники, наукові праці, статистична інформація, фінансова звітність ПрАТ

«Вінницький ОЖК» за 2017-2019 рр., внутрішні документи підприємства, ресурси мережі Інтернет.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у визначенні напрямків удосконалення управління виробничо-господарською діяльністю на ПрАТ «Вінницький ОЖК» та покращення його товарної стратегії.

Найбільш важливі результати дослідження полягають тому, що:

удосконалено:

- товарну стратегію ПрАТ «Вінницький ОЖК» на основі пропозиції виготовлення нових видів рослинної олії, що дасть змогу завантажити виробничі потужності, що не використовуються на підприємстві, та підвищити ефективність діяльності підприємства в цілому і вийти із збиткового становища.

одержала подальший розвиток:

- методика проведення оцінки ефективності управління виробничою діяльністю на підприємстві на основі використання показника рівня економічного розвитку, що дасть змогу вчасно здійснювати корегування управління ефективністю виробничо-господарською діяльністю підприємства та визначати напрями її покращення.

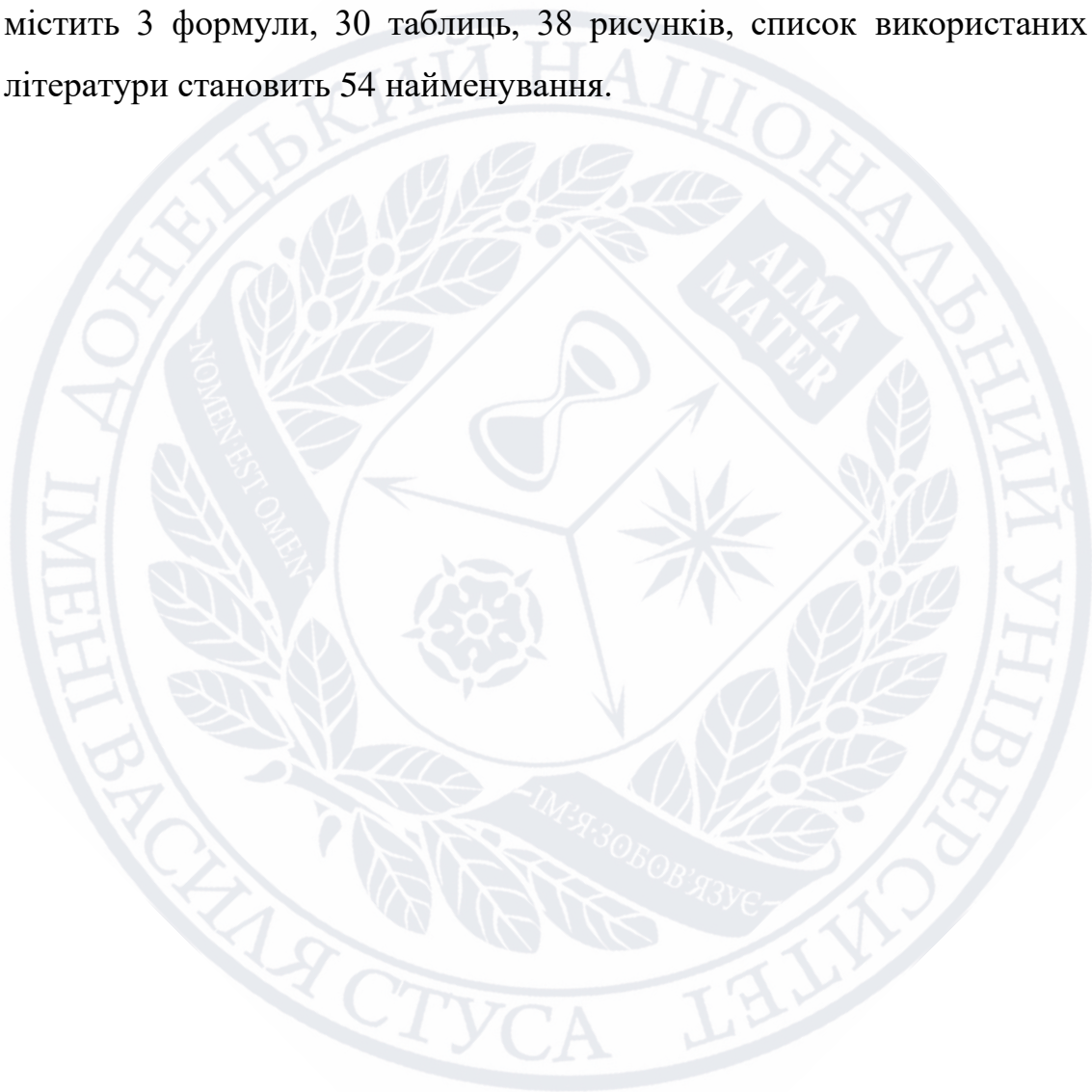
Практичне значення одержаних результатів роботи визначається тим, що, за умови впровадження запропонованих заходів з удосконалення товарної стратегії, ПрАТ «Вінницький ОЖК» отримає додатковий прибуток, зможе зміцнити свої позиції на ринку і вийти із збиткового положення.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та висновки кваліфікаційної роботи були представлені і апробовані на XX Міжнародній науковій конференції студентів, аспірантів та молодих вчених:

Іщук Д.С. Теоретико-методологічні засади аналізу ефективності управління виробничо-господарською діяльністю на підприємстві. *Праці XX Міжнародної наукової конференції студентів та молодих вчених «Управління розвитком соціально-економічних систем: глобалізація, підприємництво, сталие*

економічне зростання» (Вінниця, 24-25 лист. 2020). Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. Том I. С. ...

Структура та обсяг роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і літератури, додатків. Загальний обсяг роботи становить 111 сторінок, з якого обсяг основної частини становить 83 сторінки комп'ютерного тексту. Робота містить 3 формули, 30 таблиць, 38 рисунків, список використаних джерел і літератури становить 54 найменування.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічна сутність поняття «виробничо-господарська» діяльність

Вдала та прибуткова діяльність будь-якого підприємства напряду залежить від того, наскільки ефективно здійснюється управління його виробничо-господарською діяльністю.

Таке поняття, як «виробничо-господарська» діяльність відсутнє у нормативно-правових актах України, проте визначається поняття «господарська діяльність», та в трактуванні якої згадується «виробнича діяльність» як одна із її складових (рис.1.1).

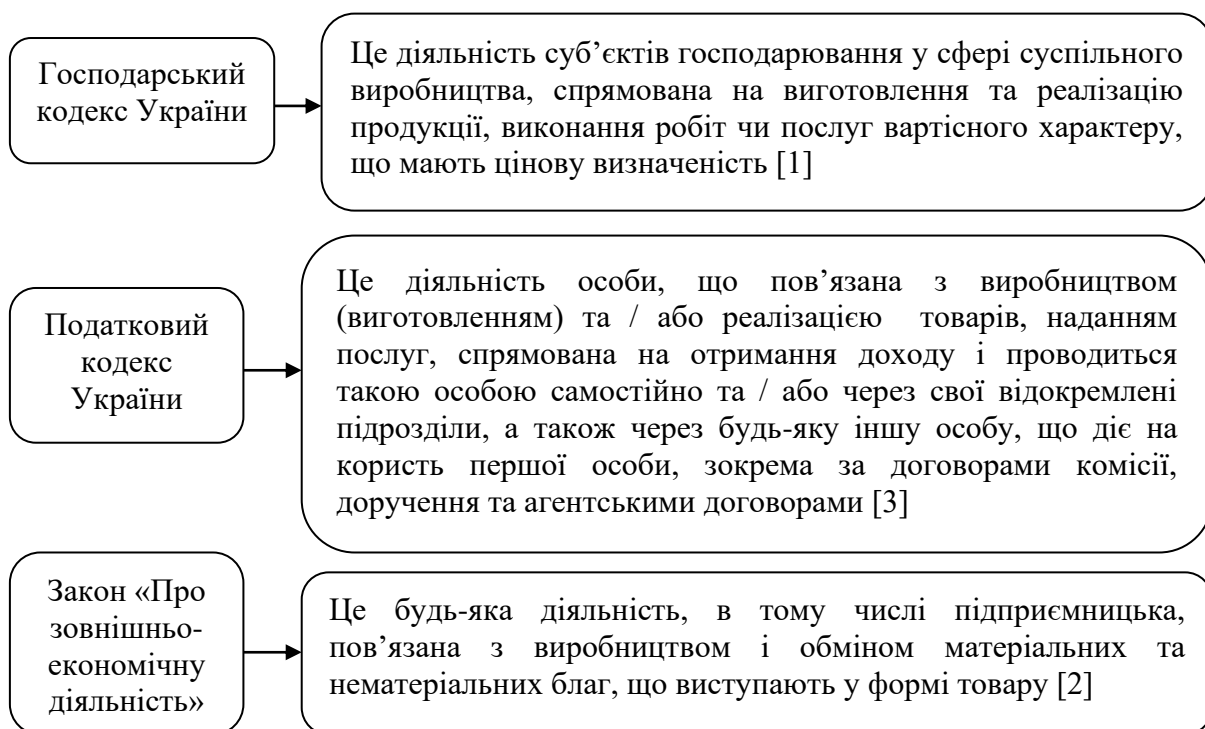

Рис. 1.1 Трактування поняття «господарська діяльність» у нормативно-правових актах України [1; 2; 3]

Отже, в нормативно-правових актах України розглядається поняття «господарська діяльність» однією із складових якої зазначається «виробнича діяльність».

Проаналізуємо визначення поняття «господарська діяльність» різними авторами (рис.1.2).

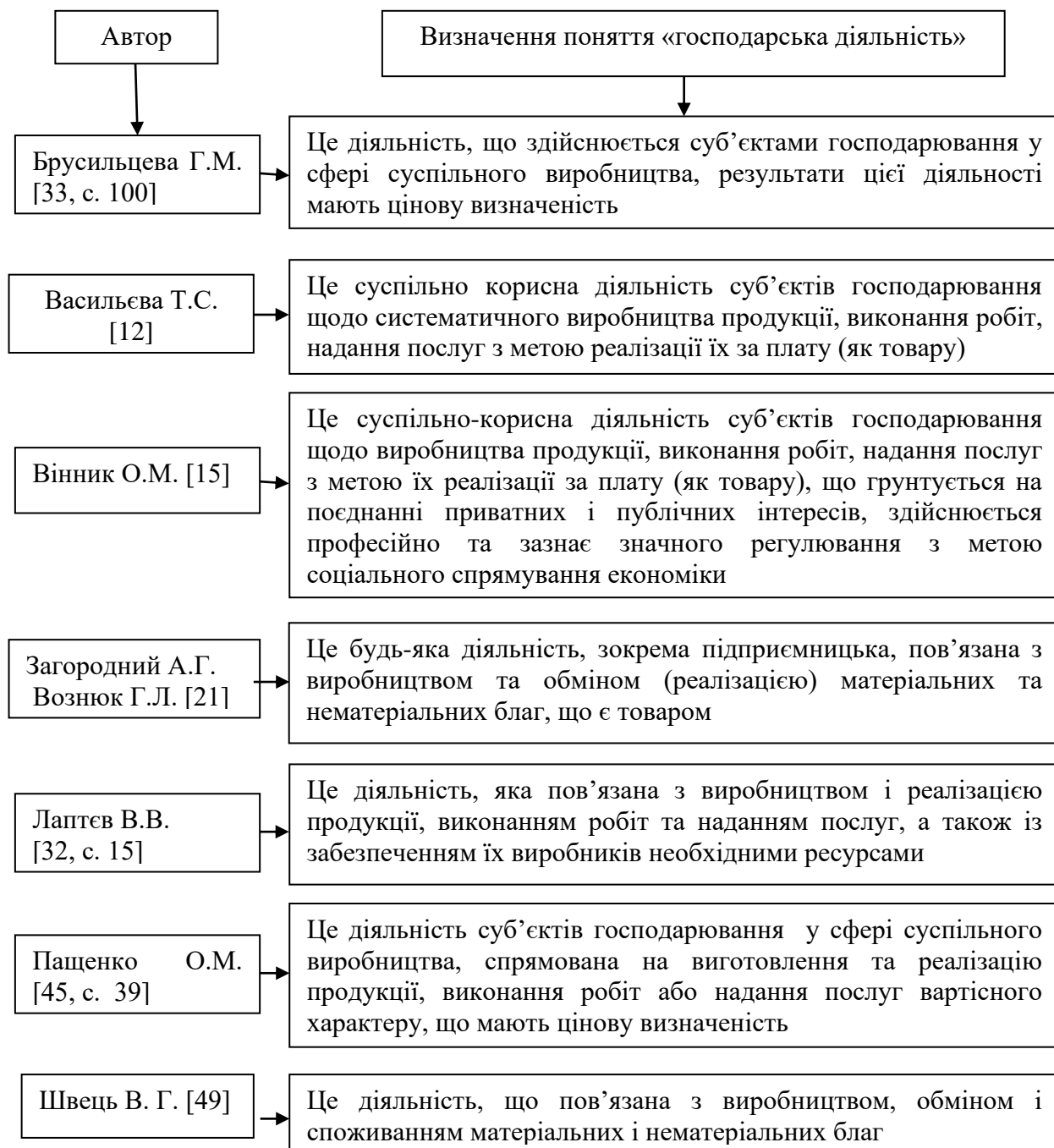

Рис. 1.2 Трактування поняття «господарська діяльність» різними авторами

Отже, аналіз визначення поняття «господарська діяльність» свідчить про те, що в ході здійснення господарської діяльності, підприємство здійснює виробництво продукції та надає вартісні послуги, що і є виробничою діяльністю підприємства.

Провівши дослідження поняття «господарська діяльність» можна визначити її певні ознаки, які відображено на рис. 1.3.

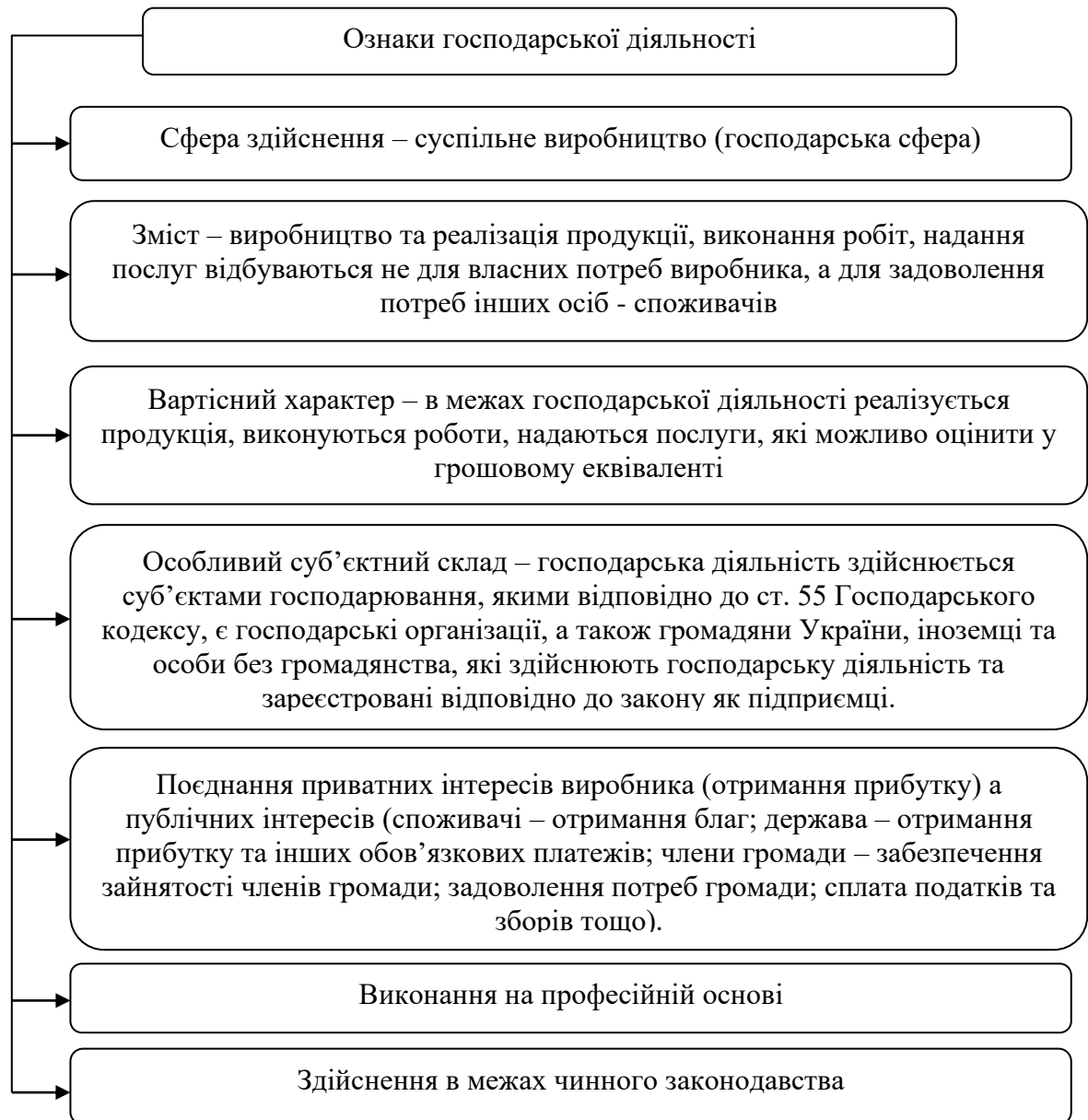

Рис. 1.3 Ознаки господарської діяльності [15; 32]

Проаналізуємо визначення поняття «виробнича діяльність» (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 - Тракткування поняття «виробнича діяльність» різними авторами

Автор	Визначення
Бабій І.В., Капінос Г.І. [23, с. 9]	Це сукупні цілеспрямовані процеси, що здійснюються людьми за допомогою засобів праці або природних ресурсів, та в результаті чого створюється готова продукція, тобто змінюється склад, форма та стан і набуваються нові властивості
Будзан Б. [10]	Це елементи та частини, які є упорядкованими у сукупності, у взаємозв'язку і функціонують з метою виробництва продукції, виконання робіт або послуг, за умови підпорядкування кожного елемента спільної мети системи
Горлачук ВВ., Яненко І.Г. [16, с. 30]	Це діяльність, що передбачає організацію та регулювання процесу виготовлення продукції
Економічна енциклопедія [19]	Це процес взаємодії між людьми, їх вплив на речовину природи й формування рис і здібностей людини, необхідних для створення матеріальних і духовних благ та послуг
Економічний енциклопедичний словник [18]	Це процес взаємодії між людиною та природою, процес надання послуг однією людиною іншій та створення матеріальних і нематеріальних благ людьми, в результаті чого відбувається розвиток продуктивних сил
Никифорак В.А. [36, с. 46]	Це процес, який є цілеспрямованим, в ході якого хідні елементи (сировина, матеріали) перетворюються у вихідні (продукцію)
Плоткін Я.Д., Янушкевич О.К. [33, с. 98]	Це процес споживання засобів виробництва і робочої сили. Його здійснення можливо лише, якщо наявні такі складові: засоби праці. предмети праці та робоча сила.
Технічна енциклопедія [46]	Це сукупні дії працівників, при яких вони застосовують засоби праці, які необхідні для перетворення наявних ресурсів у готовий продукт. До цих дій включається виробництво та переробка сировини, будівництво та надання різних видів
Солодова О.А., Хобта В.М. [31, с.77]	Це організаційно-виробничий процес, в ході якого відбувається пошук можливостей та використання їх у виробництві, та подальший обмін та розподіл виготовленої продукції у відповідності до цілей та завдань підприємства.

Джерело: [10; 16; 18; 19; 23; 31; 33; 36; 46]

Отже, бачимо що науковці виділяють два підходи, щодо визначення поняття «виробнича діяльність»:

- функціональний, коли виробнича діяльність визначається, як організація та регулювання процесу виготовлення продукції [16, с. 30;]

- процесний, коли виробнича діяльність – це процес, який спрямований на перетворення вхідних елементів у вихідні елементи, тобто це трансформація сировини, матеріалів у кінцевий результат – продукцію [36, с. 46].

Загалом, можемо стверджувати, що виробнича діяльність – це виробничий процес, при якому у взаємодію вступають люди, засоби праці, природні ресурси, які поетапно в ході виробничого процесу перетворюються на сировину та матеріали, а ті в свою чергу перетворюються у готовий продукт, який може бути, як готовий для споживання, так і проходити подальший процес переробки.

Процес «виробничої діяльності» на підприємстві, передбачає виконання певних умов, які відображені на рис.1.4. [31, с. 75].

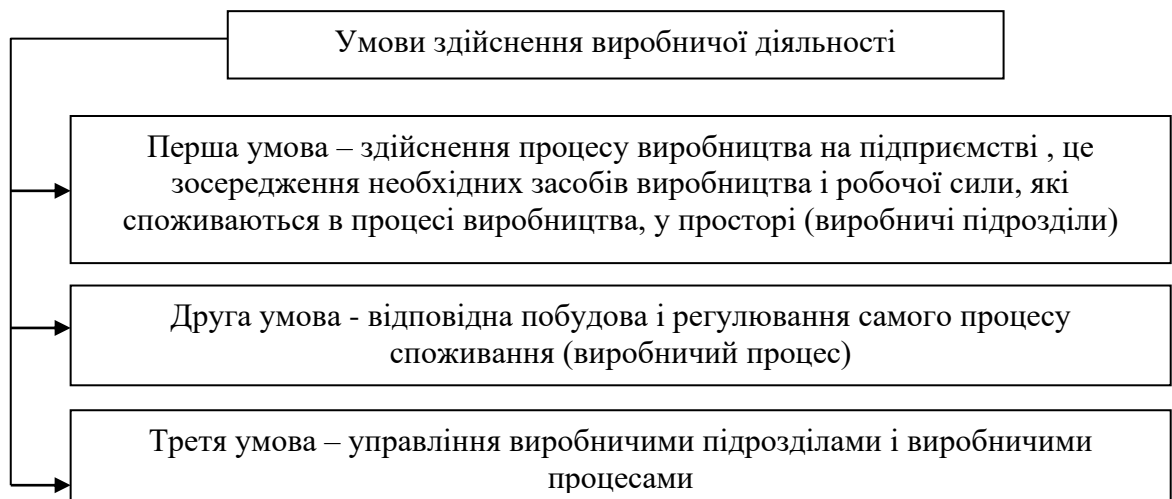

Рис. 1.4 Умови для здійснення процесу «виробничої діяльності»

До основних складових «виробничої діяльності» належать:

- основні процеси – це часткові виробничі процеси, тобто зміна предметів праці на готовий виріб або певна стадія обробки з наданням предметам праці певних властивостей;

- допоміжні процеси – вони призначені для створення необхідних умов здійснення та перебігу основних процесів;

- обслуговуючи процеси – в ході цих процесів відбувається переміщення, зберігання виготовлених продуктів, а також забезпечення ресурсами і контрольні операції;

- управлінські процеси – вони охоплюють розроблення рішень та їх прийняття, регулювання та координування ходу виробництва, контроль та точність реалізації виробничої програми, аналіз та облік всіх робіт, що були проведені.

З проведено аналізу понять «господарська діяльність» та «виробнича діяльність» можна стверджувати, що це взаємопов'язані категорії.

Таким чином «виробничо-господарська» діяльність підприємства – це складний організаційно-економічний процес до якого відноситься організація виробництва, технологія, постачання, використання техніки, трудових та матеріальних ресурсів, виробництво та збут продукції.

«Виробничо-господарська» діяльність планується підприємством самостійно виходячи із попиту на продукцію, роботи та послуги, вона є визначальним аспектом перспектив розвитку підприємства та отримання їм прибутку.

«Виробничо-господарську» діяльність як поетапний процес можна зобразити так (рис. 1.5).

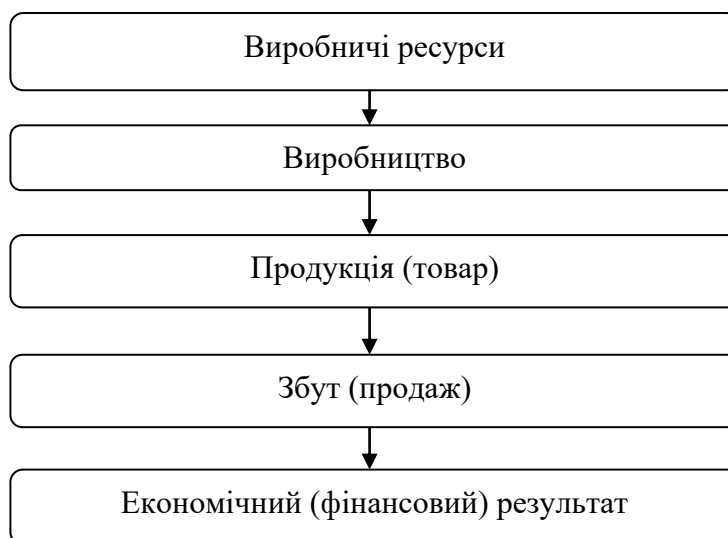

Рис. 1.5 Етапи «виробничо-господарської» діяльності [41, с. 292]

Підсумовуючи можна сказати, що «виробничо-господарська» діяльність підприємства - це процес коли ресурси перетворюють у готові продукти, або завдяки наявним ресурсам надаються певні послуги.

1.2 Механізм управління виробничо-господарською діяльністю на підприємстві

Управління виробничо-господарською діяльністю, це процес прийняття управлінських рішень вищим керівництвом підприємства та менеджерами. Рішення, що приймаються, повинні бути ефективними та забезпечувати оптимальне вирішення наявних питань, та сприяти досягненню цілей підприємства, його прибутковості та розвитку. Управління виробничо-господарською діяльністю підприємства можна представити у вигляді ієрархії (рис. 1.6).

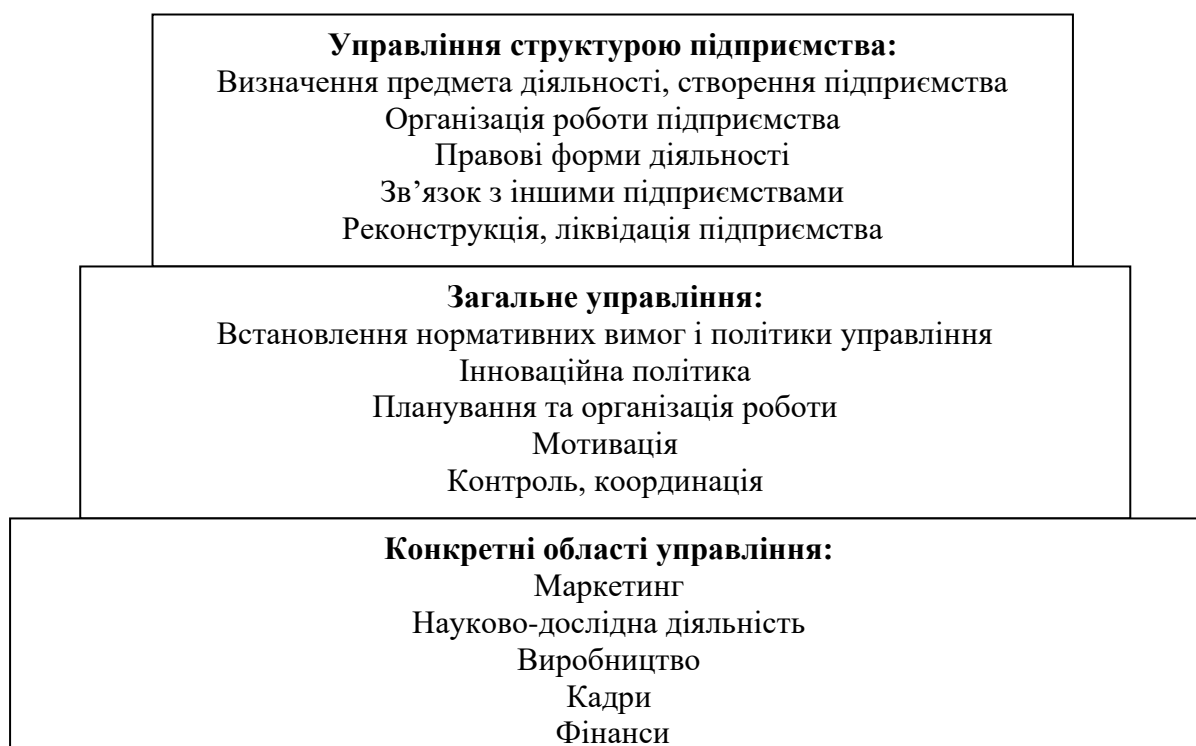

Рис.1.6 Ієрархія управління виробничо-господарською діяльністю на підприємстві [27, с. 31]

Отже, на першому рівні знаходяться конкретні області управління підприємством, тобто його функціональні підрозділи. На другому рівні знаходиться загальне управління – на даному етапі вирішення деяких питань делегується вищим керівництвом керівникам підрозділів. Вищий рівень – це прийняття рішень вищим топ-менеджментом стосовно структури, діяльності, розвитку, що ґрунтуються на місії підприємства. Обираються кращі варіанти врахування можливих ризиків, впливу зовнішнього середовища та інших факторів.

В основі будь-якого промислового підприємства полягає виробнича система, основні ознаки якої зображені на рис. 1.7 [28, с. 213].

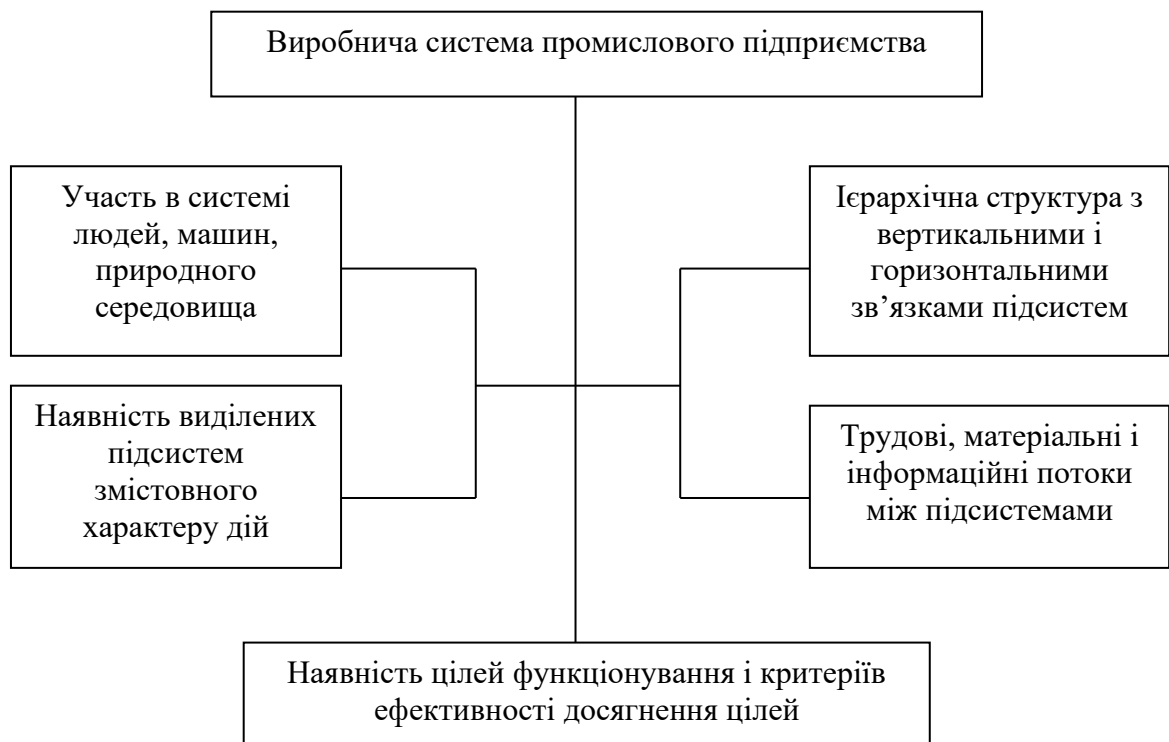

Рис. 1.7 Ознаки виробничої системи промислового підприємства

Здійснення управління виробничо-господарською діяльністю ґрунтується на основі певних принципів, що відображені на рис. 1.8.

Рис. 1.8 Принципи управління виробничо-господарською діяльністю підприємства [31, с. 4]

Важливими в управлінні виробничо-господарською діяльністю є методи управління, за допомогою яких здійснюється координація діяльності підприємства. Серед методів управління можна виокремити: основні методи

управління виробничо-господарською діяльністю (макрорівень) та методи управління саме на рівні виробництва (макрорівень) (рис.1.9).

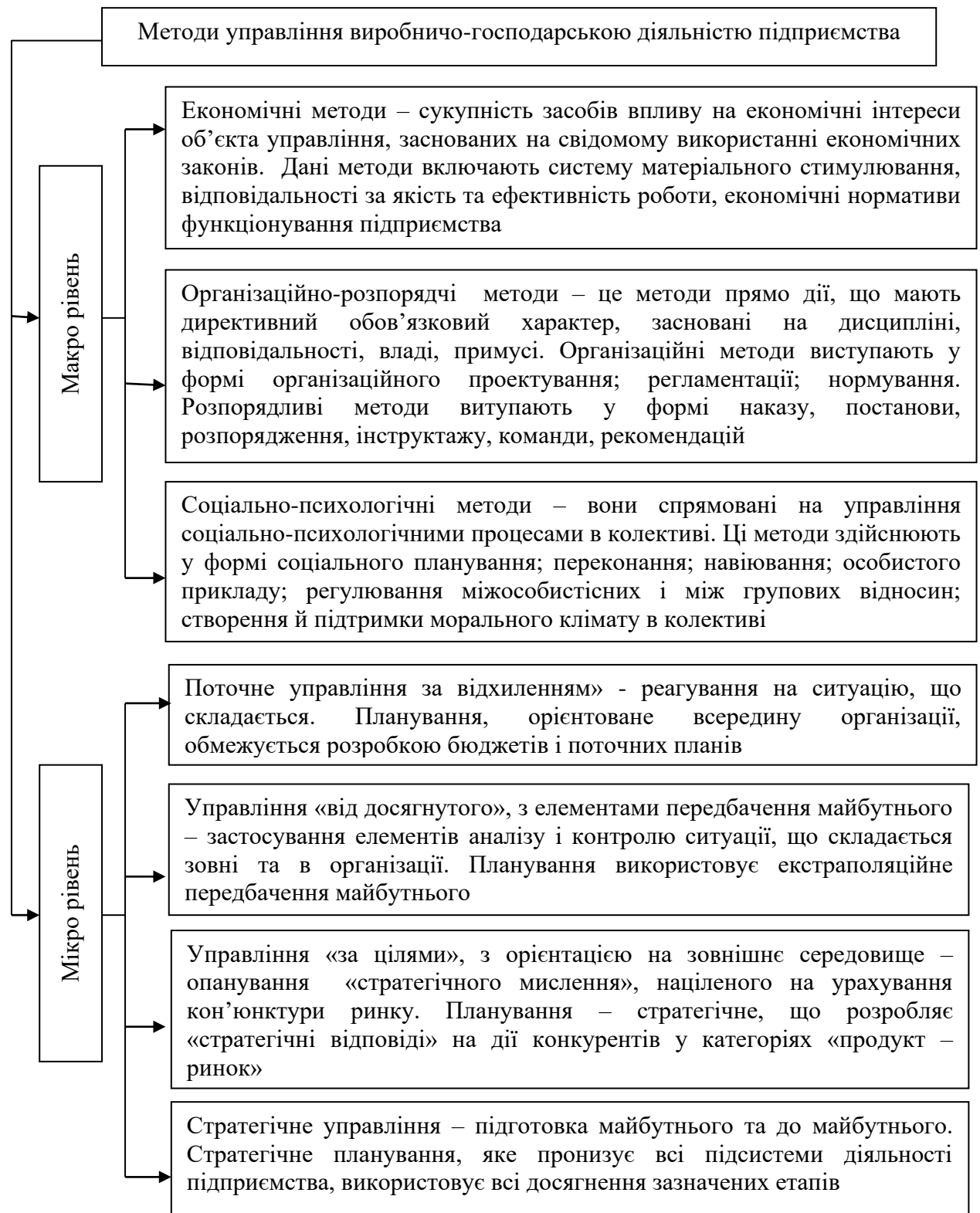

Рис. 1.9 Методи управління виробничо-господарською діяльністю
(складено автором за [28; 31])

Отже, якщо методи управління виробничо-господарською діяльністю підприємства макрорівня використовуються на будь-якому підприємстві, то методи мікрорівня обираються вищим керівництвом підприємства.

Управління виробничо-господарською діяльністю здійснюється на основі сукупності функцій (рис. 1.10).

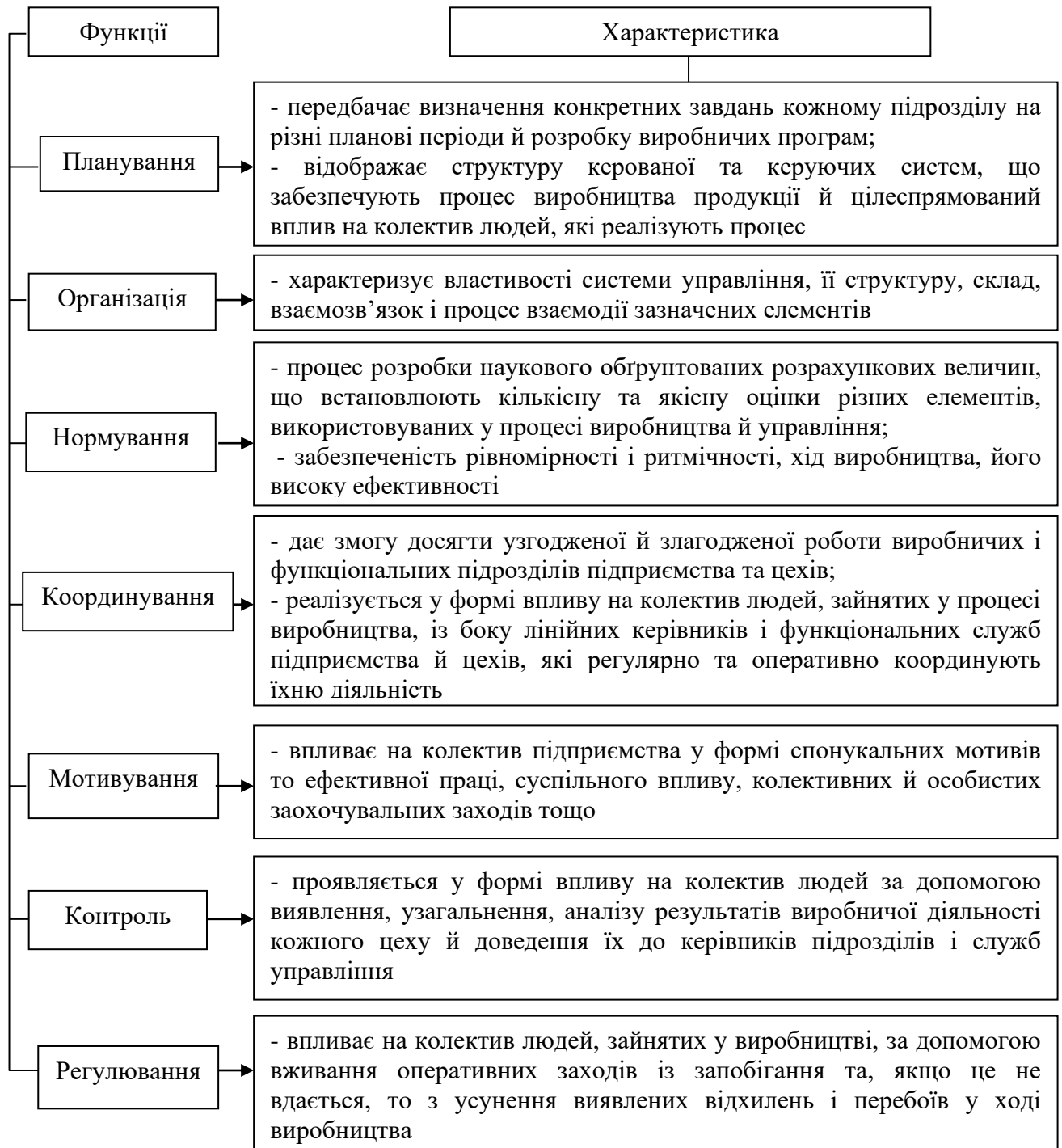

Рис. 1.10 Функції управління виробничо-господарською діяльністю
(складено автором за [22; 31])

Проаналізував ознаки, принципи, методи та функції управління виробничо-господарською діяльністю підприємства загальну систему управління виробничо-господарською діяльністю підприємства можна представити наступним чином (рис.1.11).

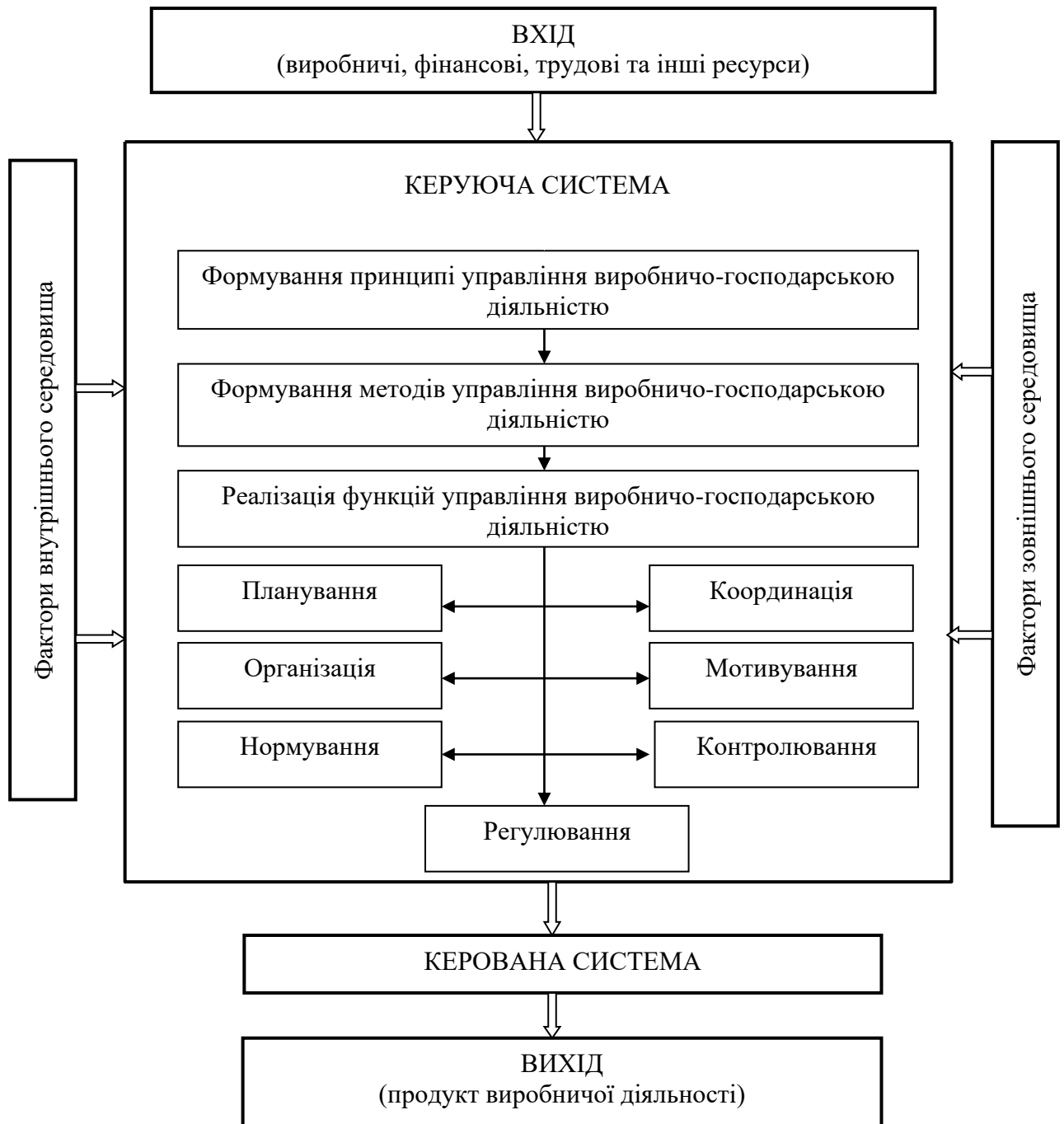

Рис. 1.11 Система управління виробничо-господарською діяльністю на підприємстві [31]

Вся система управління виробничо-господарською діяльністю підприємства повинна бути спрямована на зростання ефективності діяльності підприємства в цілому. Керівництву підприємства необхідно сформувати ефективний механізм управління виробничо-господарською діяльністю підприємства. Важливою умовою для цього є визначення та вимірювання всіх факторів, які мають на це безпосередній вплив. Фактори, які впливають на ефективність виробничо-господарської діяльності поділяють на внутрішні та зовнішні (рис. 1.12).

Рис. 1.12 Фактори, які впливають на ефективність виробничо-господарської діяльності підприємства [14, с.83]

Отже, для ефективного управління виробничо-господарською діяльністю підприємства, вищому менеджменту необхідно вміти адаптувати діяльність підприємства до сучасних умов господарювання з врахуванням змін, як внутрішнього, так і зовнішнього середовища. Механізм управління виробничо-господарською діяльністю повинен бути побудованим на основі проведеного аналізу умов в яких функціонує підприємство, і це дуже важливо, оскільки саме від цього залежить ефективність функціонування підприємства.

Без виконання певних завдань неможливо досягнути поставлених підприємством цілей. Саме при управлінні ефективністю виробничо-господарської діяльності вирішуються завдання, які сприяють досягненню головної мети та максимізують прибуток підприємства, скорочуючи витрати.

Всі завдання щодо управління ефективністю виробничо-господарської діяльності тісно пов'язані між собою (рис. 1.13).

Рис. 1.13 Взаємозв'язок виконання завдань в процесі управління виробничо-господарською діяльністю підприємства [13, с. 83]

Після того, як визначена мета та структуровані завдання, щодо управління ефективністю виробничо-господарською діяльністю, необхідно обрати методи, на основі яких буде здійснюватися управління ефективністю. Важливим при цьому є обрання найбільш оптимального методу, та який би відповідав поставленій меті та цілям. Прийняття рішень відбувається вже тоді, коли знайдено найбільш ефективний метод, який буде сприяти досягненню кінцевого результату. Всі поставлені завдання, щодо ефективності управління виробничо-господарською діяльністю повинні виконуватися в певній послідовності. Проведення постійного моніторингу та контролю, та здійснення аналізу, дає вчасно виявити сильні та слабкі місця, та здійснити корегування процесу управління ефективністю виробничо-господарської діяльності підприємства. Механізм управління виробничо-господарською діяльністю можна представити наступним чином (рис.1.14).

Рис. 1.14 Загальний механізм управління виробничо-господарською діяльністю підприємства [8, с. 22-23]

З рис. 1.14, бачимо, що управління ефективністю виробничо-господарської діяльності підприємства – це складний механізм, до складу якого входять конкретні механізми управління: забезпечувальний механізм; механізм контролю; механізм кадрової політики; фінансовий механізм; механізм збуту; механізм внутрішньогосподарського виробничого процесу.

Правильно обрана стратегія управління всіма цими механізмами у сукупності забезпечує збалансоване функціонування всієї системи управління виробничо-господарською діяльністю та ефективності підприємства в цілому.

1.3 Методичні аспекти оцінки ефективності виробничо-господарської діяльності підприємства

Для ефективного управління виробничо-господарською діяльністю підприємства, необхідним є проведення аналізу та оцінки результативності і ефективності діяльності підприємства. Результативність відображає наскільки та чи в повному обсязі було досягнуто запланованих цілей. Ефективність говорить про те, наскільки вдало було здійснено це управління, та який економічний ефект було отримано, тобто відношення результату до витрат понесених в ході діяльності підприємства.

Оцінку ефективності управління виробничо-господарською діяльністю пропонується проводити на основі певних принципів (рис. 1.15).

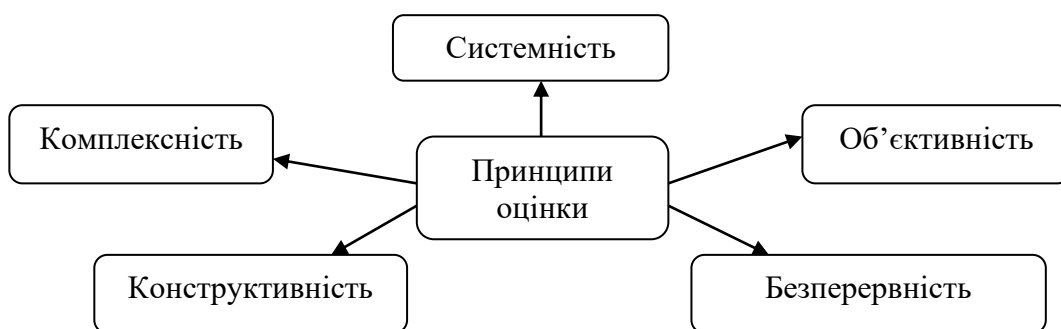

Рис. 1.15 Принципи на основі яких відбувається оцінка ефективності виробничо-господарської діяльності підприємства [43, с. 138]

Вивчаючи вітчизняні та зарубіжні наукові джерела визначено, що існують різні методичні підходи оцінки ефективності і результативності управління виробничо-господарською діяльністю підприємства (рис. 1.16).

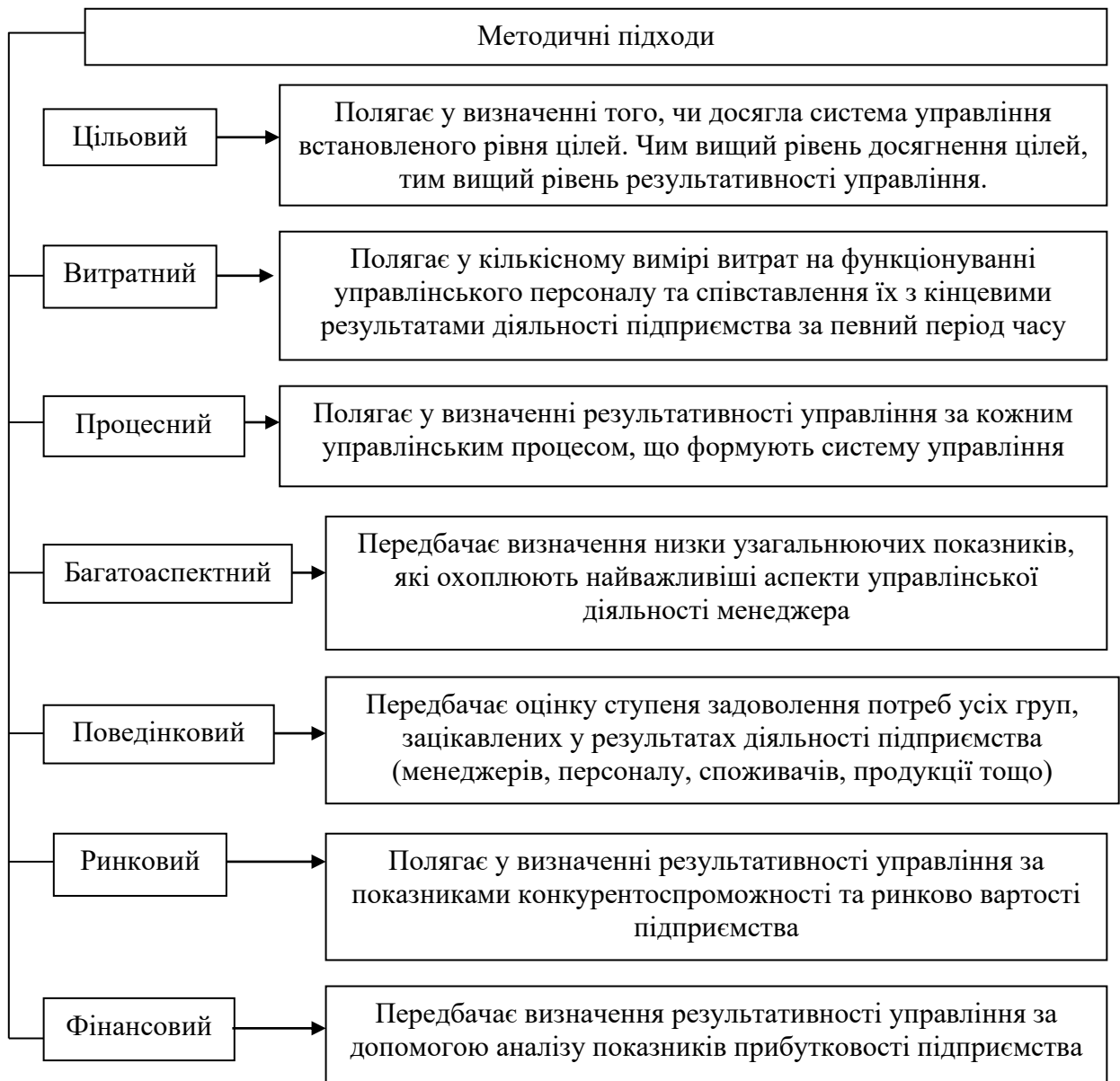

Рис. 1.16 Методичні підходи для проведення оцінки ефективності та результативності управління виробничо-господарською діяльністю підприємства [43, с. 137]

Всі ці методичні підходи мають свої переваги та недоліки, оскільки в кожному з них висвітлюється певний аспект ефективності, проте інші залишаються без уваги. Отже, для проведення оцінки результативності та

ефективності управління виробничо-господарською діяльністю підприємства, варто використовувати комплексний підхід і комбінувати методичні підходи.

Критерії оцінки результативної та ефективності управління виробничо-господарською діяльністю являються важливим аспектом при проведенні оцінки (рис. 1.17). З одного боку вони вимірюють здатність управлінської системи підприємства досягти цілей, з іншого боку – це певні індикатори управлінської системи, що показують наскільки вона є відповідає закономірному розвитку.

Рис. 1.17 Критерії оцінки ефективності та результативності управління виробничо-господарською діяльністю підприємства [43, с. 138]

Для проведення оцінки ефективності та результативності управління виробничо-господарською діяльністю підприємства, необхідно сформулювати таку систему показників, які б всебічно відображали наскільки ефективно

функціонує підприємство. При формуванні такої системи показників на будь-якому підприємстві варто дотримуватися таких умов (рис.1.18).

Рис. 1.18 Умови формування системи показників оцінки ефективності управління виробничо-господарською діяльністю підприємства [13, с. 84]

Для проведення оцінки ефективності управління виробничо-господарською діяльністю підприємства науковці пропонують використовувати дві групи показників: показники ефективності використання сукупного потенціалу підприємства (тобто показники використання ефективності всіх його наявних ресурсів) та узагальнюючі показники.

Проведення оцінки на основі показників ефективності використання ресурсів, виявляються слабкі ланки та проблеми, приймаються рішення щодо їх усунення на відповідних стадіях виробничо-господарської діяльності підприємства (рис. 1.19).

Рис. 1.19 Показники оцінки ефективності використання ресурсів підприємства [13, с. 85]

На основі проведення оцінки ефективності узагальнюючими показниками, вищим керівництвом приймаються рішення, щодо удосконалення, трансформації діяльності підприємства, оскільки оцінюється загальна результативність підприємства (рис. 1.20).

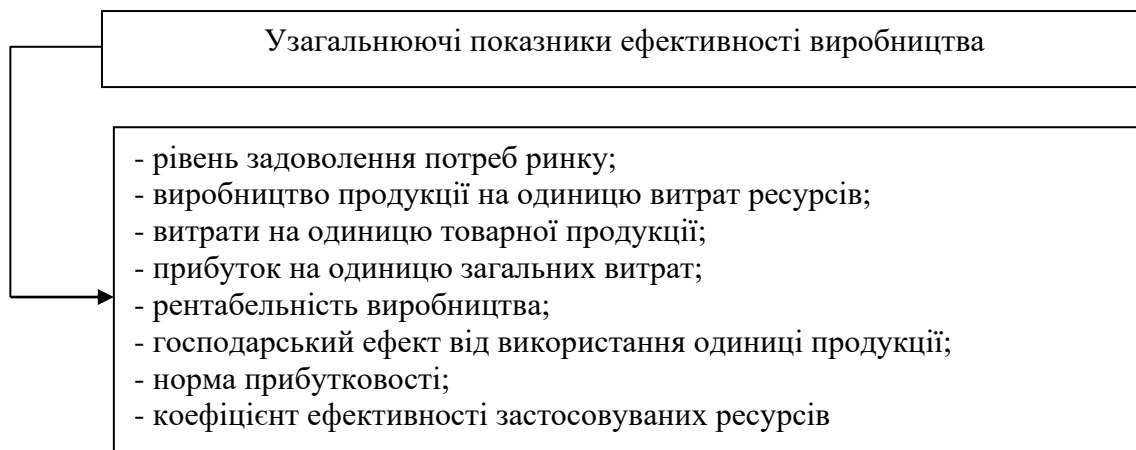

Рис. 1.20 Узагальнюючі показники оцінки ефективності виробничо-господарської діяльності підприємства [13, с. 85]

Для подальшого функціонування та розширення виробництва підприємство повинно бути прибутковим, отже саме оцінка ефективності використання наявних ресурсів та рентабельність діяльності підприємства є основними показниками ефективності управління виробничо-господарською діяльністю підприємства.

Ефективність діяльності підприємства пропонується вимірювати наступним чином, прибуток, що підприємство отримало порівнюють з витратами, які були понесені в ході здійснення виробничо-господарської діяльності. У загальному вигляді ефективність управління виробничо-господарською діяльністю підприємства можна відобразити наступним співвідношенням:

$$E_f = \frac{E}{B}, \quad (1.1)$$

де E_f – кінцева ефективність від діяльності;

E – ефект (отримані результати від здійснення діяльності);

B – витрати (понесені в результати здійснення діяльності) [34, с.165].

Загалом механізм проведення оцінки ефективності управління виробничо-господарською діяльністю можна відобразити у вигляді схеми, що складається із трьох етапів (рис. 1.21).

Рис. 1.21 Методика проведення оцінки ефективності управління виробничо-господарською діяльністю [43, с. 139]

Висновки до розділу 1

Отже, проводити оцінку ефективності управління виробничо-господарською діяльністю варто на основі певної системи показників, яку необхідно формувати для кожного підприємства окремо, виходячи із того, в якій сфері функціонує підприємство. Також, ефективність управління виробничо-господарською діяльністю підприємства залежить від того, якою мірою та в якому обсязі виконуються планові показники, як на локальному рівні та і на загальногосподарському рівні.

У підсумку, можна сказати, що виробничо-господарська діяльність підприємства – це перетворення наявних ресурсів підприємства у продукцію, або продукт для подальшої обробки та просування його далі до споживача.

До системи управління виробничо-господарською діяльністю підприємства належать всі етапи управління підприємством, починаючи із управління загальною структурою підприємства на рівні вищого керівництва та закінчуючи конкретними напрямками управління по відповідним підрозділам.

Ефективність управління виробничо-господарською діяльністю підприємства залежить від стратегії, яку обрано на підприємстві, управлінських рішень, зовнішніх та внутрішніх факторів впливу та контролю за здійсненням виробничо-господарської діяльності та дотриманням послідовності реалізації поставлених завдань.

Оцінка ефективності управління виробничо-господарською діяльністю проводиться на основі обраної підприємством системи показників. Головним показником ефективності управління виробничо-господарською діяльністю є показник загальної рентабельності, тобто відношення отриманого прибутку від виробничо-господарської діяльності до всіх витрат, що були понесені в період здійснення цієї діяльності.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ НА ПРАТ «ВІННИЦЬКИЙ ОЖК»

2.1 Організаційно-правова характеристика ПрАТ «Вінницький ОЖК» як суб'єкта господарювання

Приватне акціонерне товариство «Вінницький олійно-жировий комбінат» належить до основних та найбільших підприємств в Україні з переробки олійних культур та виробництва рослинних та олійних жирів. Основні дані підприємства наведені на рис. 2.1.

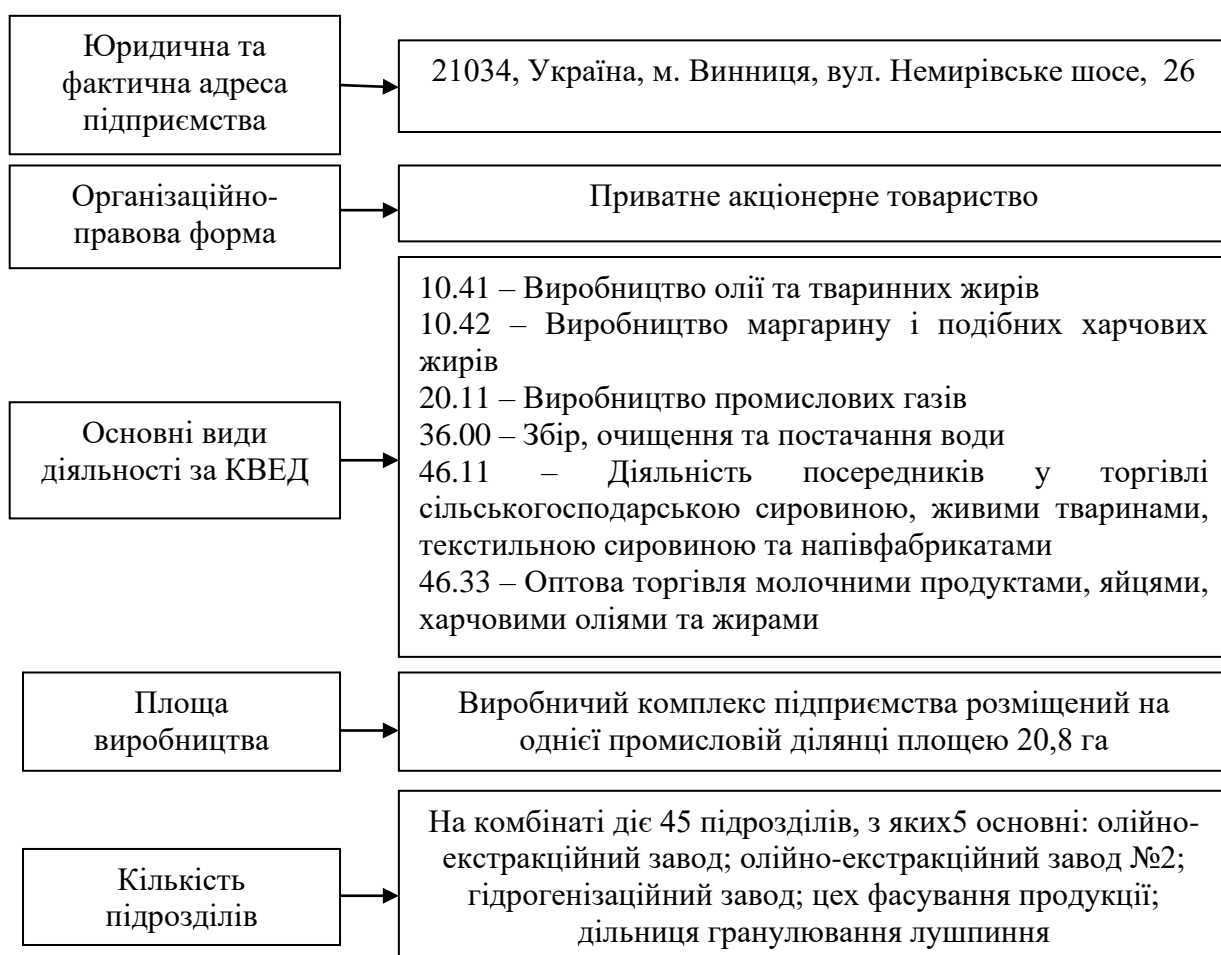

Рис. 2.1 Основні дані ПрАТ «Вінницький ОЖК»

(складено автором на основі даних підприємства)

Свій початок ПрАТ «Вінницький ОЖК» бере з 1951 року, коли завод почали будувати. Першу продукцію на підприємстві було виготовлено вже в липні 1955 року, це була соняшникова олія. Марганинову продукція і саломас почали виготовляти у 1961 році. У формі приватного акціонерного товариства підприємство зареєстровано у 2017 році. На сьогодні, ПрАТ «Вінницький ОЖК» входить до складу промислової групи «Віойл» («Vioil»).

На підприємстві постійно проводяться заходи, щодо нарощення потужності; здійснюється реконструкція та модернізація.

Діяльність підприємства відбувається відповідно до Політики в сфері екології та професійної безпеки та здоров'я. ПрАТ «Вінницький ОЖК» встановило систему очищення стічних вод, також на підприємстві діє безвідходна система виробництва. Так, наприклад пара, що утворюється від спалення соняшникового лушпиння використовується для опалення.

Головна мета ПрАТ «Вінницький ОЖК»: «Виробництво високоякісної продукції за помірними цінами для задоволення потреб покупців та отримання прибутку».

Стратегічними цілями ПрАТ «Вінницький ОЖК» на наступні роки є:

- Збільшення потужності точки прийому самоскидів на 500 т/добу елеватора насіння.
- Проектування «Нового будівництва когенераційної установки на альтернативному виді палива».
- Встановлення додаткових залізничних ваг для відвантаження шроту [30].

ПрАТ «Вінницький ОЖК» є універсальним комбінатом, який переробляє три види олійних (ріпак, соняшник, сою) та здійснює глибоку переробку власної олії.

Організаційна структура комбінату побудована по функціональному типу, виходячи із цілей і задач діяльності комбінату і необхідних для виконання цих цілей підрозділів (рис. 2.2).

Управління Товариством здійснюють:

- Вищий орган Акціонерного Товариства – Загальні збори акціонерів;
- Наглядова рада Товариства;
- Виконавчий орган: колегіальний Правління;
- Ревізійна комісія Товариства.

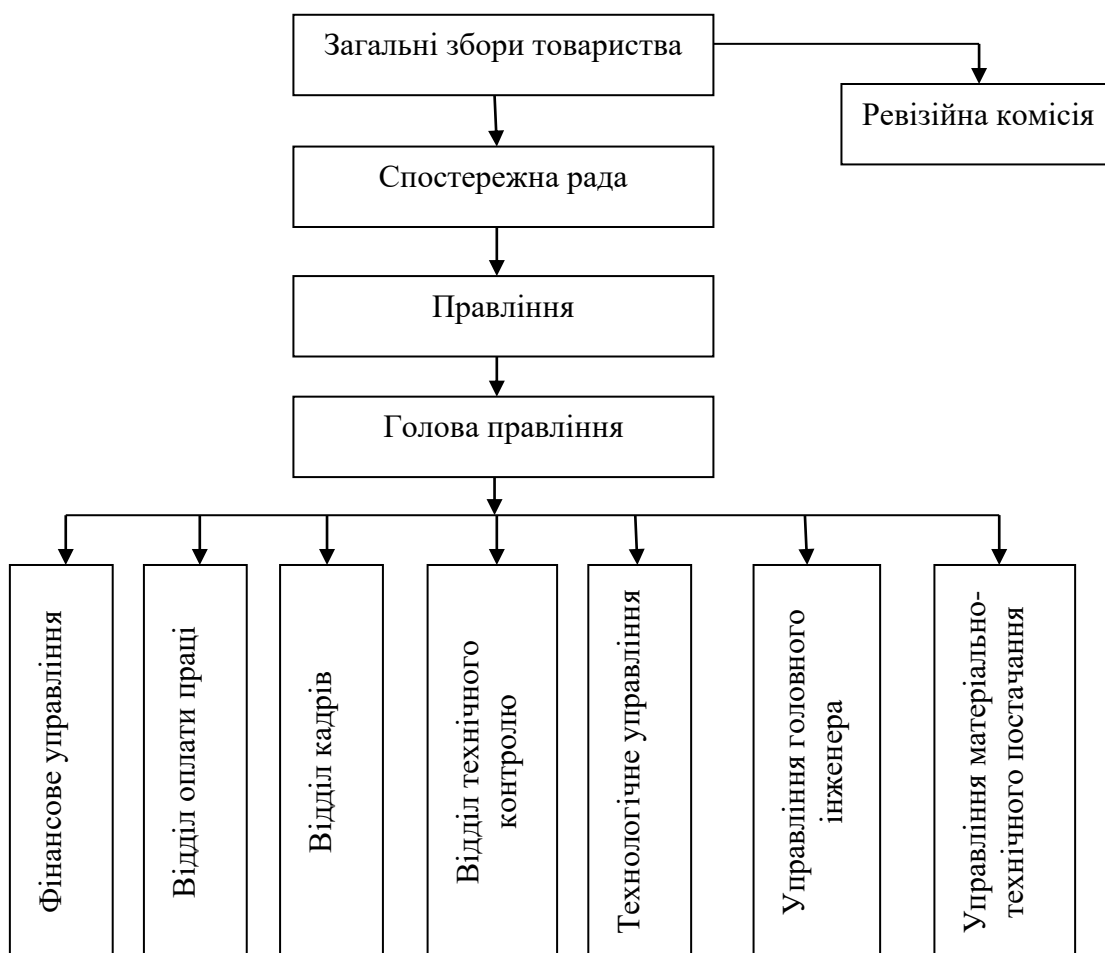

Рис. 2.2 Організаційна структура ПрАТ «Вінницький ОЖК»
(складено автором на основі даних підприємства)

Даний вид організаційної структури повністю відповідає сфері діяльності в якій функціонує підприємство.

Голові правління підпорядковуються:

- фінансове управління. Основними завданнями якого є забезпечення виконання планів з накопичення, стеження за своєчасними розрахунками, складання балансів з доходів та витрат;
- відділ оплати праці – займається організацією праці, формуванням звітів

з праці, розраховує тарифи, норми, планує робочі місця, розцінки;

- відділ кадрів – до його завдань належить відбір персоналу, його підготовка, атестація, перекваліфікація, звільнення;

- відділ технічного контролю – головні завдання відділу контроль за рівнем якості, її постійна перевірка на відповідність нормативам;

- управління головного інженера – основні завдання ефективно планування завантаження виробничих потужностей підприємства, проведення модернізації та ремонту;

- управління матеріально-технічного постачання – в його завдання входить розробка та організація виконання планів з матеріально-технічного постачання.

Для кращого розуміння ефективності господарської діяльності ПрАТ «Вінницький ОЖК» розглянемо виробництво його основних видів продукції.

ПрАТ «Вінницький ОЖК» виробляє такі види продукції:

- олії (соняшникову, ріпакову, соєву) нерафіновані та рафіновані дезодоровані, шрот;

- жири для кондитерської, хлібопекарної промисловості та кулінарії, замінники молочного жиру; шортенінги, замінники какао-масла, саломаси нерафіновані та рафіновані дезодоровані;

- маргарини.

Також комбінат реалізує кисень, як побічний продукт, та відходи виробництва: гідрофуз, кислоти жирні соапстоку, лушпиння соняшнику та ін.

Аналіз обсягів виробництва основних видів продукції та послуг підприємства у період 2017-2019 рр. (табл. 2.1) показав, що у вартісному виразі обсяги виробництва продукції у 2019 р. дорівнюють 1773250,5 тис. грн., та характеризуються скороченням, так у 2019 р. порівняно з 2017 р. вони скоротились на 1584213,0 тис. грн. або на 47,18%. В першу чергу це сталося завдяки зменшенню обсягів виробництва олії соняшnikової нерафінованої у 2019 р. порівняно з 2017 р. на 1476464,4 тис. грн. або на 83,0%.

Таблиця 2.1 – Обсяги виробництва основних видів продукції та послуг
ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2017-2019 рр. у грошовій формі, тис. грн.

Основні види продукції	Обсяг виробництва, тис. грн.			Відхилення 2019 р. від 2017 р.	
	2017	2018	2019	+/-	%
Олія ріпакова нерафінована	889241,2	348198,5	270815,5	-618425,7	-69,54
Олія соняшникова нерафінована	1778323,2	852120,7	301858,8	-1476464,4	-83,0
Шрот ріпаковий	106214,5	97011,6	83270,8	-22943,7	-21,6
Шрот соняшниковий	255210,3	192773,5	73383,3	-181827,0	-71,25
Послуга переробки давальницького соняшнику	178269,1	176805,1	207383,9	29114,8	16,33
Послуга переробки давальницького ріпаку, сої	47377,9	40442,5	76956,6	29578,7	62,43
Інше	102827,3	113228,6	180341,9	77514,6	75,38
Торгівля, громадське харчування	0	0	579239,7	579239,7	100
Разом	3357463,5	1820580,5	1773250,5	-1584213,0	-47,18

Джерело: розраховано автором на основі даних підприємства

Також на 618425,7 тис. грн. скоротилися обсяги виробництва ріпакової нерафінованої олії. Проте у 2019 р. порівняно з 2017 р. відбувається зростання виробництва переробки давальницького соняшнику на 16,33% або на 29114,8 тис. грн. та переробки давальницького ріпаку та сої на 62,43% або 29578,7 на тис. грн. Виробництво інших видів продукції також характеризується зростанням на 75,38% або на 77514,6 тис. грн. На рис. 2.3 відображено структуру виробництва основних видів продукції та послуг у 2019 р.

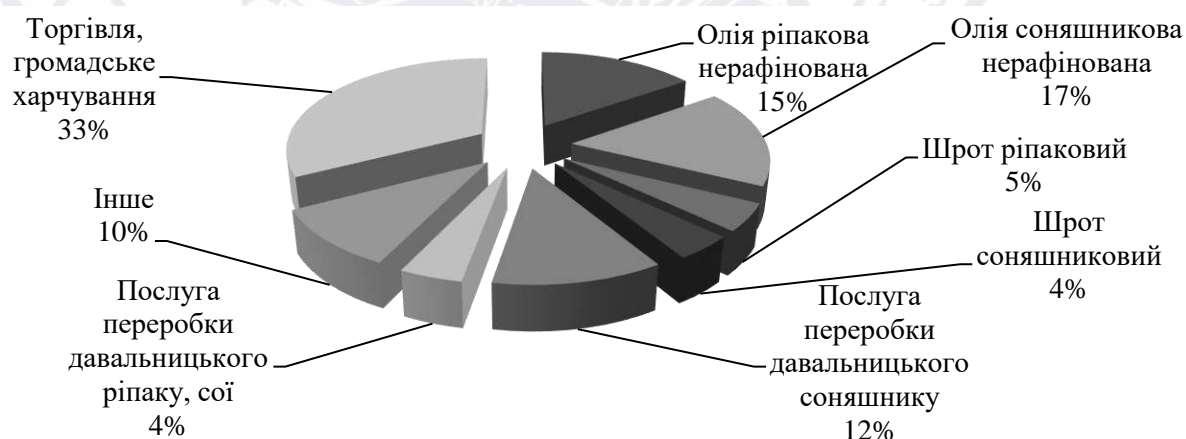

Рис. 2.3 Структура виробництва основних видів продукції та послуг

ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2019 р., %

(складено автором на основі даних підприємства)

Як видно з рис. 2.3 найбільшу вагу у структурі виробництва основних видів продукції підприємства та послуг у 2019 р. займає торгівля та громадське харчування – 33%. Виробництво олії соняшникової нерафінованої у 2019 р. займає лише 17%, а виробництво олії ріпакової нерафінованої – 15%.

Далі проаналізуємо обсяги реалізації основних видів продукції та послуг ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2017-2019 рр. у вартісному виразі (табл. 2.2).

Таблиця 2.2 – Аналіз обсягів реалізації основних видів продукції та послуг ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2017-2019 рр. у грошовій формі, тис. грн.

Основні види продукції	Обсяг реалізації, тис. грн.			Відхилення 2019 р. від 2017 р.	
	2017	2018	2019	+/-	%
Олія ріпакова нерафінована	938214,5	308116,5	238577,1	-699637,4	-74,6
Олія соняшникова нерафінована	1895212,6	1132484,7	246964,8	-1648247,8	-87,0
Шрот ріпаковий	118412,1	104981,2	93662,8	-24749,3	-20,9
Шрот соняшниковий	294146,2	226667,5	82741,9	-211404,3	-71,9
Послуга переробки давальницького соняшнику	198165,8	253660,4	234816,1	36650,3	18,5
Послуга переробки давальницького ріпаку, сої	59214,3	50918,8	103303,4	44089,1	74,45
Інше	107105,5	86471,7	145281,2	38175,7	35,6
Торгівля, громадське харчування	0	378380,5	616981,7	616981,7	100
Разом	3610471,0	2541681,3	1762329,0	-1848142,0	-51,2

Джерело: розраховано автором на основі даних підприємства

У 2019 р. порівняно з 2017 р. обсяги реалізації основних видів продукції та послуг підприємства характеризуються скороченням на 51,2% або на 1848142,0 тис. грн. та у 2019 р. дорівнюють 1762329,0 тис. грн.

Найбільше скорочення обсягів реалізації відбулось за таким видом продукції як олія соняшникова нерафінована, так 2019 р. порівняно з 2017 р. скорочення дорівнює 87,0% або 1648247,8 тис. грн. Обсяги реалізації ріпакової олії у 2019 р. порівняно з 2017 р. зменшились на 74,6% або на 699637,4 тис. грн. Також на 71,9% або на 211404,3 тис. грн. скоротились обсяги реалізації шроту соняшникового.

Проте відбувається зростання обсягів доходу від надання послуг переробки з давальницького соняшнику на 18,5% або на 36650,3 тис. грн., та

послуг переробки давальницького ріпаку і сої на 74,45% або на 44089,1 тис. грн. Зросли обсяг реалізації інших видів продукції підприємства, а саме у 2019р. порівняно з 2017 р. на 35,6% або на 38175,7 тис. грн.

Варто зазначити, що у 2018-2019 рр. підприємство отримувало дохід від торгівлі та громадського харчування, у розмірі 378380,5 тис. грн. та 616981,7 тис. грн. відповідно. Дана стаття обсягів реалізації у 2019 р. займає найбільшу вагу у їх структурі, а саме 35,0%.

Структура обсягів реалізації основних видів продукції та послуг підприємства у 2019 р. відображено на рис. 2.4.

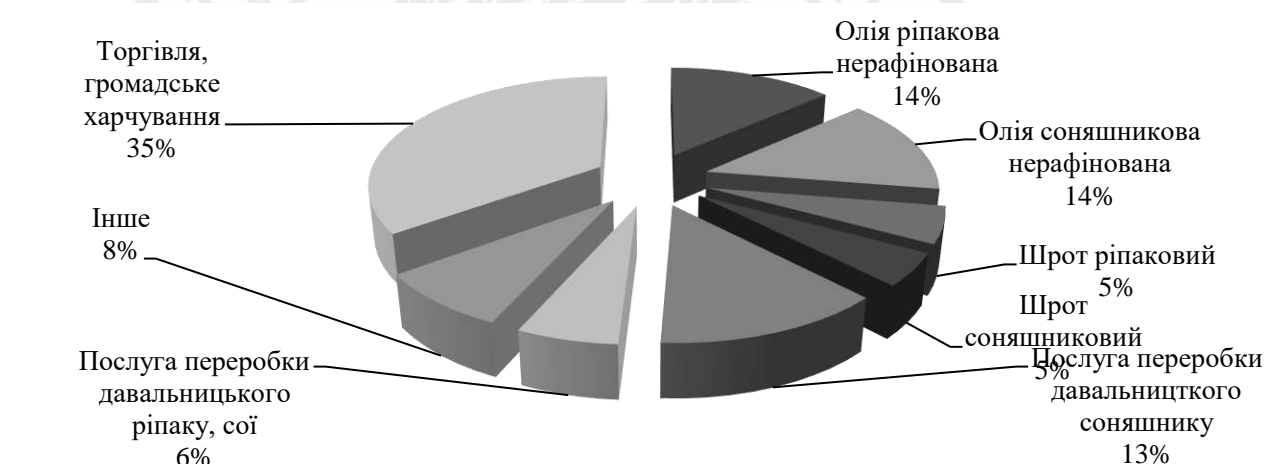

Рис. 2.4 Структура обсягів реалізації основних видів продукції та послуг

ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2019 р., %

(складено автором на основі даних підприємства)

Отже, найбільшу вагу у структурі обсягів реалізації основних видів продукції та послуг підприємства у 2019 р. займає торгівля та громадське харчування – 35%, реалізація олії ріпакової нерафінованої та олії соняшникової нерафінованої займає по 14%.

Надходження від переробки давальницького соняшнику у 2019 р. займають 13% у структурі обсягів реалізації основних видів продукції, а надходження від послуг переробки давальницького ріпаку та сої становлять лише 6% у структурі обсягів реалізації основних видів продукції у 2019 р.

На рис. 2.5 відображено обсяги виробництва продукції підприємства у натуральному виразі протягом 2017-2019 рр.

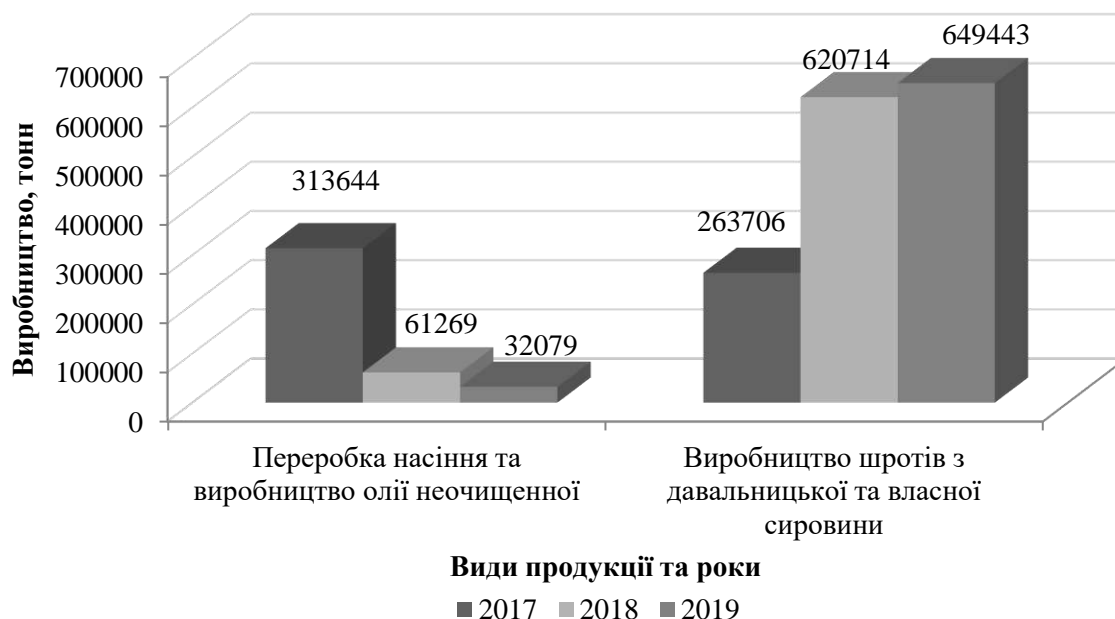

Рис. 2.5 Виробництво продукції ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2017-2019 рр. у натуральному виразі (складено автором на основі даних підприємства)

Як видно з рис. 2.5 протягом 2017-2019 рр. відбувається скорочення переробки насіння та виробництва олії неочищеної на підприємстві, так у 2019р. було перероблено 32079 тонн, проти 313644 тонн у 2017 р. Проте зростає виробництво шротів з давальницької та власної сировини, у 2017 р. було перероблено 263706 тонн, а у 2019 р. вже 649443 тонни.

Така зміна у виробництві продукції за видами, підтверджує зміну обсягів реалізації продукції за видами, які були наведені вище.

У підсумку можна сказати, що ПрАТ «Вінницький ОЖК» створено з метою здійснення підприємницької діяльності для одержання прибутку в інтересах акціонерів Товариства. Підприємство постійно проводить заходи щодо модернізації обладнання та впроваджує власні ТУ. Обсяги виробництва олії ріпакової нерафінованої та олії соняшникової нерафінованої протягом 2017-2019 рр. характеризуються зменшенням.

2.2 Діагностика фінансово-економічного стану підприємства

Для того, щоб отримати об'єктивну оцінку фінансового стану підприємства та ефективно приймати управлінські рішення щодо подальшої його діяльності необхідно провести діагностику фінансово-економічної діяльності підприємства.

Для початку проведемо аналіз основних економічних показників ПрАТ «Вінницький ОЖК» у період 2017-2019 рр. (табл. 2.3).

Таблиця 2.3 – Аналіз основних економічних показників господарської діяльності ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2017-2019 рр.

Показники	Роки			Відхилення 2019 р. від 2017 р.	
	2017	2018	2019	+, -	%
1	2	3	4	5	6
1. Чистий дохід (виручка), тис. грн.	3610471	2541681	1762329	-1848142	-51,19
2. Валовий прибуток, тис. грн.	158407	105423	71814	-86593	-54,66
3. Операційний прибуток (збиток), тис. грн.	-44784	-78067	-119610	-46943	-104,8
4. Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	-72667	-97084	-89434	-16767	-23,07
5. Середньооблікова чисельність працівників, осіб	910	881	845	-65	-7,14
6. Середньорічна вартість:					
- необоротних активів, тис. грн.	3837424	3735956	3621673	-215751	-5,62
- в т.ч. основних засобів, тис. грн.	3712750	3661044	3556943	-155807	-4,2
- оборотних активів, тис. грн.	1086019	637169	443983	-642036	-59,12
7. Фондовіддача	0,97	0,69	0,49	-0,48	-49,48
8. Фондомісткість	1,03	1,44	2,02	0,99	96,12
9. Фондоозброєність, тис. грн./ос.	4079,94	4155,55	4209,4	129,46	3,17
10. Коефіцієнт оборотності оборотних активів	3,12	2,95	3,26	0,14	4,49
11. Продуктивність праці, тис. грн.	3967,55	2885,0	2085,6	-1881,95	-47,43
12. Середньомісячна заробітна плата одного працівника, грн.	7004,03	9822,17	12190,83	5186,8	74,05

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Аналізуючи основні показники господарської діяльності підприємства у період 2017-2019 рр. бачимо що протягом всього досліджуваного періоду

відбувається скорочення чистого доходу підприємства, так у 2019 р. порівняно з 2017 р. він скоротився на 1848142,0 тис. грн. або на 51,19%, валовий прибуток зменшився у 2019 р. порівняно з 2017 р. на 8693,0 тис. грн. або на 54,66%. Також протягом всього досліджуваного періоду підприємство отримує операційний збиток, який зростає. Так у 2019 р. порівняно з 2017 р. він зріс на 104,8 %. Чистий збиток підприємства у 2019 р. дорівнює 89434,0 тис. грн. та порівняно з 2017 р. він зріс на 23,07%.

Середньооблікова чисельність працівників у 2019 р. порівняно з 2017 р. зменшилась на 7,14% або на 65 осіб. Показник фондоозброєності у 2019 р. порівняно з 2017 р. зріс на 3,17% або на 129,46 тис. грн. та у 2019 р. дорівнює 4209,4 тис. грн. / ос. Зростання відбулось завдяки скороченню кількості працівників підприємства. Продуктивність праці у 2019 р. порівняно з 2017 р. характеризується зменшенням на 47,43% або на 1881,95 тис. грн. / ос., це відбувається завдяки зменшенню суми чистого доходу підприємства. Середньомісячна заробітна плата одного працівника у 2019 р. дорівнює 12190,83 грн. порівняно з 2017 р. вона характеризується зростанням на 74,05% або на 5186,8 грн. Показник фондovіддачі у 2019 р. порівняно з 2017 р. характеризується зменшенням на 49,48% або на 0,48 п. та у 2019 р. він дорівнює 0,49 п. це говорить про те, що 1 грн. основних фондів підприємства приносить 0,49 грн. чистого доходу. Фондомісткість навпаки протягом досліджуваного періоду характеризується зростанням, так у 2019 р. порівняно з 2017 р. вона зросла на 9,12% або на 0,99 п. та у 2019 р. дорівнює 2,02 п. тобто для отримання 1 грн. чистого доходу потрібно задіяти 2,02 грн. основних фондів підприємства. Все це вказує на неефективне використання основних фондів підприємства. Коефіцієнт оборотності оборотних активів у 2019 р. порівняно з 2017 р. характеризується зростанням на 4,49% або на 0,14 п. та у 2019 р. становить 3,26п., тобто кожна гривня оборотних активів підприємства принесла у 2019 р. 3,26 грн. чистого доходу.

Аналіз формування активів ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2017-2019 рр. подано у табл. 2.4.

Таблиця 2.4 – Формування активів ПрАТ «Вінницький ОЖК» у період 2017-2019 рр.

Показники	На 31.12.2017 р.		На 31.12.2018 р.		На 31.12.2019р.		Відхилення 2019 р. від 2017р.		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+, -	%	п. с.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Необоротні активи									
1.1 Нематеріальні активи	0	0,0	45	0,0	21	0,0	+21	+100	0,0
1.2 Незавершені капітальні інвестиції	72790	1,48	22824	0,52	12605	0,31	-60185	-82,68	-1,17
1.3 Основні засоби	3712750	75,44	3661044	83,71	3556943	87,49	-155807	-4,2	12,05
1.4 Інвестиційна нерухомість	51874	1,05	52035	1,19	52104	1,28	266	0,51	0,23
1.5 Довгострокова дебіторська заборгованість	10	0,00	8	0,0	0	0,0	-10	-100	0,0
Усього за розділом 1	3837424	77,97	3735956	85,43	3621673	89,08	-215751	-5,62	11,11
2. Оборотні активи									
2.1 Запаси	518420	10,53	159290	3,64	198350	4,88	-320070	-61,74	-5,65
2.2 Векселі одержані	420	0,01	420	0,00	0	0,0	-420	-100	-0,01
2.3 Деб. заборг. за продукцію, товари, роботи, послуги	74777	1,52	197737	4,52	58260	1,43	-16517	-22,09	-0,09
2.4 Деб. заборг. за розрахунками	462548	9,4	228548	5,24	34703	0,85	-427845	-92,5	-8,55
2.5 Інша поточна заборгованість	819	0,02	512	0,01	109152	2,69	108333	В 1322р	2,67
2.6 Гроші та їх еквіваленти	23414	0,47	50105	1,15	43393	1,07	19979	85,33	0,6
2.7. Інші оборотні активи	3473	0,08	557	0,01	125	0,0	-3348	-96,4	-0,08
Усього за розділом 2	1083781	22,03	637169	14,57	443983	10,92	-639798	-59,03	-11,11
Разом	4921295	100	4373125	100	4065656	100	-855639	-17,38	х

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Аналіз активів підприємства протягом 2017-2019 рр. показав, що у 2019 р. порівняно з 2017 р. вони характеризуються зменшенням на 855639,0 тис. грн. або на 17,38%, та у 2019 р. дорівнюють 4065656,0 тис. грн. (рис. 2.6).

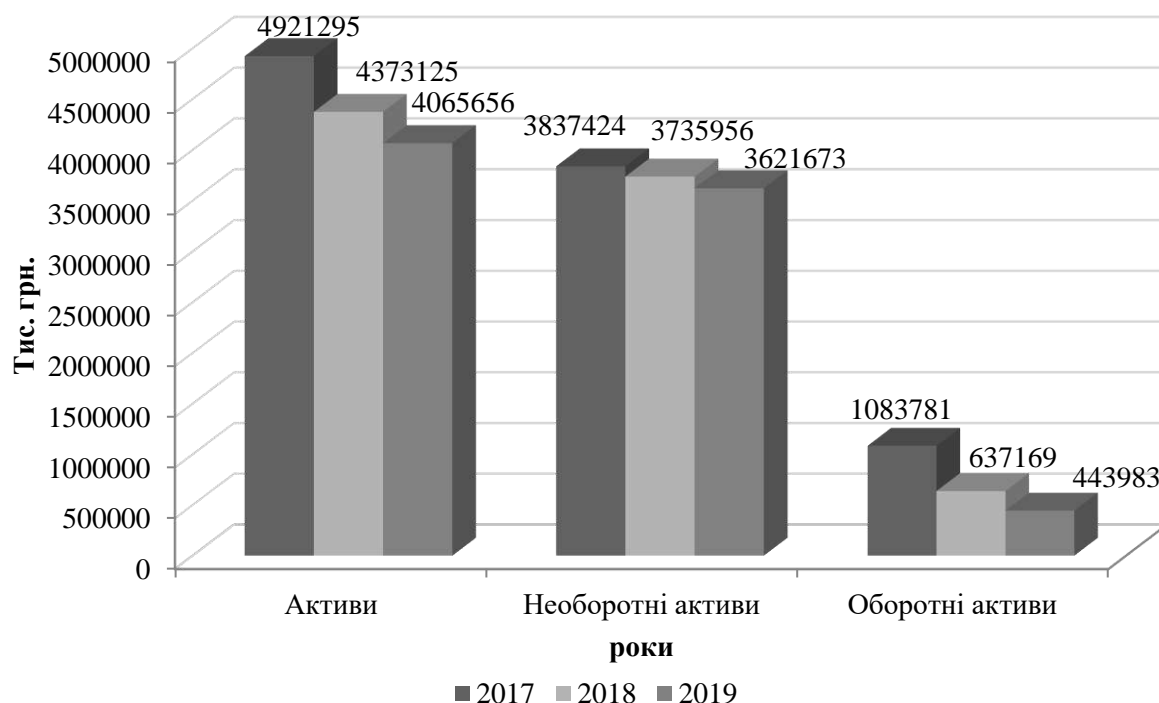

Рис. 2.6 Формування активів ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2017-2019 рр.

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

Необоротні активи у 2019 р. порівняно з 2017 р. зменшились на 5,62% або на 215751,0 тис. грн., у відбулось за рахунок скорочення суми незавершених капітальних інвестицій на 60185,0 тис. грн. або на 82,68%, та зменшенню вартості основних засобів на 155807,0 тис. грн. або на 4,2%.

Оборотні активи у 2019 р. порівняно з 2017 р. характеризуються зменшенням на 639798,0 тис. грн. бо на 59,03%. В першу чергу це відбулось за рахунок скорочення суми дебіторської заборгованості за розрахунками на 427845,0 тис. грн. або на 92,5% та суми запасів на 320070,0 тис. грн. або на 61,74%. У структурі активів необоротні активи у 2019 р. займають 89,08% порівняно з 2017 р. відбулось зростання їх питомої ваги у структурі на 11,11 п.с. Оборотні активи у 2019 р. займають 10,92% у структурі активів

підприємства, та порівняно з 2017 р. їх питома вага навпаки зменшилась на 11,11 п.с.

Аналіз формування зобов'язань ПрАТ «Вінницький ОЖК» у період 2017-2019 рр. подано у табл. 2.5

Таблиця 2.5 - Формування зобов'язань ПрАТ «Вінницький ОЖК» у період 2017-2019 рр.

Зобов'язання	На 31.12.2017 р.		На 31.12.2018 р.		На 31.12.2019 р.		Відхилення 2019 р. від 2017 р.		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+, -	%	п.с.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Власний капітал									
1.1 Зареєстрований капітал	78099	1,58	78099	1,78	78099	1,93	0,0	0,0	0,35
1.2 Капітал у дооцінках	2741251	55,7	2730629	62,44	2730292	67,16	-10962	-0,04	11,46
1.3. Додатковий капітал	20	0,0	1	0,0	1	0,0	-19	95,0	0,0
1.4 Резервний капітал	432	0,01	432	0,01	432	0,01	0,0	0,0	0,0
1.5 Нерозподілений прибуток (збиток)	-93417	-1,89	-178588	-4,08	-258244	-6,35	-164827	-176,4	-4,46
Усього за розділом 1	2726385	55,4	2630573	60,15	2550580	62,73	-175805	-6,45	7,33
2. Довгострокові зобов'язання									
2.1 Відстрочені податкові зобов'язання	534092	10,85	515920	11,8	498567	12,26	-35525	-6,65	1,41
2.2 Довгострокові кредити банків	7581	0,15	6534	0,15	4781	0,12	-2800	-36,93	-0,03
2.3 Інші довгострокові зобов'язання	264672	5,38	330458	7,56	0	0,0	-264672	-100	-5,38
2.4 Довгострокові забезпечення	6993	0,13	8916	0,2	15338	0,38	8345	119,33	0,25
Усього за розділом 2	813338	16,53	861828	19,71	518686	12,76	-294652	-36,23	-3,77

Продовження табл. 2.5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
3. Поточні зобов'язання									
3.1 Короткострокові кредити банків	75731	1,54	103862	2,38	130507	3,21	54776	72,33	1,67
3.2 Поточна кредит. заборгованість	786192	15,97	396629	9,07	197687	4,86	-588505	-74,85	-11,11
3.3 Інші поточні зобов'язання	519649	10,56	380233	8,69	668196	16,44	148547	28,58	5,88
Усього за розділом 3	1381572	28,07	880724	20,14	996390	24,51	-385182	-27,88	-3,56
Разом	4921295	100	4373125	100	4065656	100	-855639	-17,38	x

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Аналіз формування зобов'язань підприємства у період 2017-2019 рр. показав, що власний капітал у 2019 р. порівняно з 2017 р. характеризується зменшенням на 6,45% або на 175805,0 тис. грн. та у 2019 р. дорівнює 2550580,0 тис. грн. Протягом досліджуваного періоду зростає нерозподілений збиток підприємства, так у 2019 р. він становить 258244,0 тис. грн. У загальній структурі зобов'язань власний капітал у 2019 р. становить 62,73% та порівняно з 2017 р. характеризується зростання питомої ваги на 7,33 п.с. Це сталося завдяки зростанню питомої ваги у структурі капіталу у дооцінках у 2019 . порівняно з 2017 р. на 11,46 п.с. Структура зобов'язань підприємства у 2019 р. наведена на рис. 2.7.

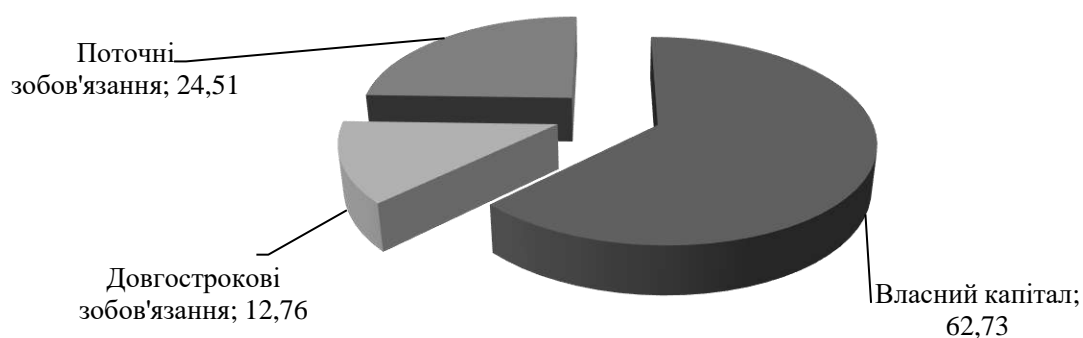

Рис. 2.7 Структура зобов'язань ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2019 р.

Джерело: складено автором на основі фінансової звітності підприємства

Довгострокові зобов'язання у 2019 р. порівняно з 2017 р. характеризуються зменшення на 294652,0 тис. грн. або на 36,23%. Таке зменшення визвано зменшенням інших довгострокових зобов'язань підприємства у 2019 р. порівняно з 2017 р. на 264672,0 тис. грн. У загальній структурі зобов'язань довгострокові зобов'язання у 2019 р. займають 12,76% та характеризуються зменшенням питомої ваги порівняно з 2017 р. на 3,77 п.с.

Поточні зобов'язання у 2019 р. порівняно з 2017 р. зменшились на 27,88% або на 385182,0 тис. грн. До зменшення призвело скорочення поточної кредиторської заборгованості у 2019 р. порівняно з 2017 р. на 74,85% або на 588505,0 тис. грн. Короткострокові кредити банків у 2019 р. порівняно з 2017 р. зросли на 72,33% або на 54776,0 тис. грн. Інші поточні зобов'язання у 2019 р. порівняно з 2017 р. зросли на 28,8% або на 148547,0 тис. грн. У структурі зобов'язань поточні зобов'язання у 2019 р. займають 24,51% та характеризуються зменшенням питомої ваги у 2019 р. порівняно з 2017 р. на 3,6 п.с.

Далі проаналізуємо формування фінансових результатів ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2017-2019 рр. (табл. 2.6).

Таблиця 2.6 – Формування фінансових результатів ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2017-2019 рр. (тис. грн.)

Показник	2017	2018	2019	Відхилення 2019 / 2017	
				+/-	%
1	2	3	4	5	6
Чистий дохід	3610471	2541681	1762329	-1848142	-51,19
Собівартість реалізованої продукції	3452064	2436258	1690515	-1761549	-51,03
Валовий прибуток (збиток)	158407	105423	71814	-86593	-54,66
Інші операційні доходи	74121	60572	50429	-23692	-31,96
Адміністративні витрати	30058	37274	45107	15049	50,06
Витрати на збут	126127	78239	79808	-46319	-36,72
Інші операційні витрати	121127	128549	116938	-4189	-3,45
Фінансові результати від операційної діяльності прибуток (збиток)	-44784	-78067	-119610	-74826	167,08
Інші фінансові доходи	57408	72926	119914	62506	108,88
Фінансові витрати	101175	106394	89738	-11437	-11,3

Продовження табл. 2.6

1	2	3	4	5	6
Фінансові результати до оподаткування : прибуток (збиток)	-88551	-111535	-89434	-883	0,99
Витрати з податку на прибуток	15884	14451	10781	-5103	-32,13
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	-72667	-97084	-78653	-5986	8,24

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Аналіз формування фінансових результатів ПрАТ «Вінницький ОЖК» показав, що протягом досліджуваного періоду чистий дохід підприємства характеризується зменшенням, так у 2019 р. порівняно з 2017 р. він зменшився на 51,19%. Валовий прибуток підприємства відповідно зменшився на 54,66% у 2019 р. порівняно з 2017 р.

Інші операційні доходи підприємства характеризуються зменшенням протягом 2017-2019 рр., так у 2019 р. порівняно з 2017 р. вони зменшились на 31,96%. Витрати на збут у 2019 р. порівняно з 2017 р. зменшились на 36,72%, інші операційні витрати характеризуються зменшенням на 3,45%. Проте адміністративні витрати підприємства характеризуються зростанням протягом досліджуваного періоду, так у 2019 р. порівняно з 2017 р. вони зросли на 50,06%.

Протягом досліджуваного періоду підприємство отримує операційний збиток, який у 2019 р. становить 119610,0 тис. грн. та порівняно з 2017 р. він зріс на 167,08%. Фінансові витрати підприємства у 2019 р. порівняно з 2017 р. зменшились на 11,03%. Фінансові результати до оподаткування мають від'ємне значення. Так у 2019 р. збиток становить 89434,0 тис. грн. Чистий фінансовий збиток підприємства у 2019 р. дорівнює 78653,0 тис. грн., порівняно з 2017 р. він зріс на 8,24%. Отже, обсяг реалізації підприємства протягом досліджуваного періоду скорочуються, підприємство є збитковим.

Далі проаналізуємо формування операційних витрат ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2017-2019 рр. (табл. 2.7).

Таблиця 2.7 – Аналіз формування та структури операційних витрат ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2017-2019 рр.

Показники	Роки						Відхилення 2019р. до 2017р.		
	2017		2018		2019				
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+, -	%	п. с.
Матеріальні затрати	3163594	87,56	1599428	77,79	910665	65,18	-2252929	-71,21	-22,38
Витрати на оплату праці	76484	2,12	103840	5,05	123615	8,85	47131	61,62	6,73
Відрахування на соціальні заходи	16618	0,46	22446	1,09	26725	1,91	10107	60,82	1,45
Амортизація	150531	4,18	155579	7,57	159708	11,43	9177	6,09	7,25
Інші операційні витрати	205699	5,68	174775	8,5	176425	12,63	-29274	-14,23	6,95
Разом	3612926	100	2056068	100	1397138	100	-2215788	-61,33	х

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Аналіз формування операційних витрат підприємства показав, що матеріальні затрати у 2019 р. порівняно з 2017 р. зменшились на 71,21%, та у 2019 р. дорівнюють 910665,0 тис. грн., у структурі операційних витрат у вони дорівнюють 65,18%, порівняно з 2017 р. відбулось зменшення їх питомої ваги на 22,38 п.с. (рис. 2.8).

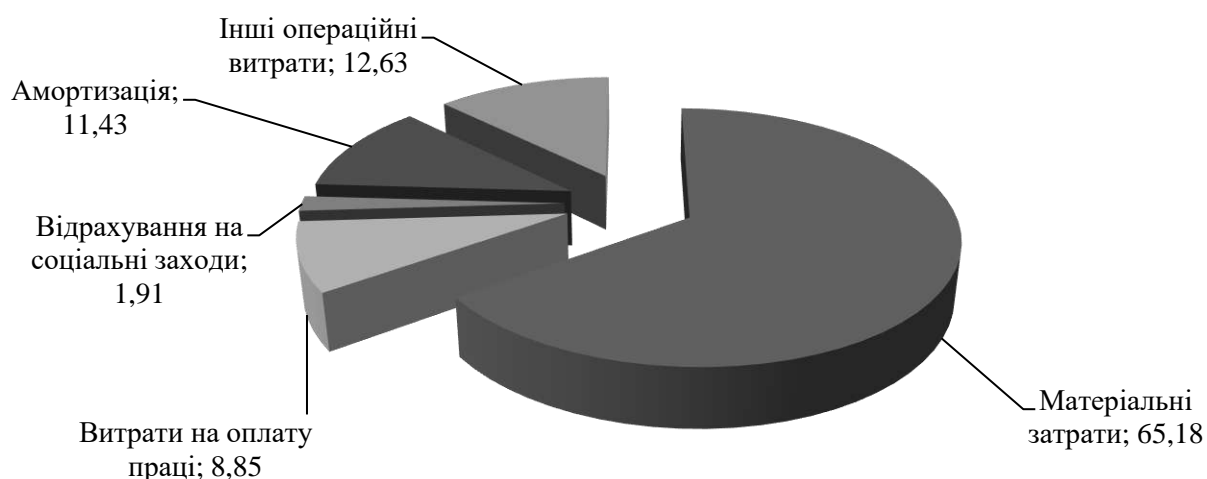

Рис. 2.8 Структура операційних витрат ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2019р., % (складено автором на основі фінансової звітності підприємства)

Витрати на оплату праці у 2019 р. порівняно з 2017 р. зросли на 61,62% та у 2019 р. дорівнюють 123615,0 тис. грн., їх питома вага у структурі операційних витрат у 2019 р. становить 8,85%, порівняно з 2017 р. відбулось її зростання на 6,73 п.с. Відрахування на соціальні заходи у 2019 р. дорівнюють 26725,0 тис. грн., та у 2019 р. характеризуються зростанням порівняно з 2017 р. на 60,82%, їх питома вага у структурі становить 1,91%, порівняно з 2017 р. вона зросла на 1,45 п.с. Амортизація у 2019 р. порівняно з 2017 р. зросла на 6,09%. у структурі операційних витрат у 2019 р. вона займає 11,43%, порівняно з 2017 р. відбулось зростання питокої ваги у структурі на 7,25 п.с. Інші операційні витрати у 2019р. порівняно з 2017 р. зменшились на 14,23%, у структурі операційних витрат у 2019 р. їх питома вага дорівнює 12,63%, порівняно з 2017 р. вона характеризується зростанням на 6,95п.с. Загалом операційні витрати підприємства у 2019 р. порівняно з 2017 р. зменшились на 2215788,0 тис. грн. або на 61,33%, та у 2019 р. дорівнюють 1397138,0 тис. грн.

Далі розглянемо структуру та склад персоналу ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2017-2019 рр. (табл. 2.8).

Таблиця 2.8 – Аналіз складу та структури персоналу ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2017-2019 рр.

Показники	2017 р.		2018 р.		2019 р.		Абсолютне відхилення, осіб		Відносне відхилення, %	
	Осіб	%	Осіб	%	Осіб	%	2018/2017	2019/2018	2018/2017	2019/2018
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Облікова чисельність штатних працівників	910	100	881	100	845	100	-29	-36	-3,18	-4,08
- управлінський персонал, в т.ч.:	124	13,63	122	13,85	120	14,2	-2	-2	-1,61	-1,64
- керівники	20	2,2	20	2,27	20	2,36	0,0	0,0	0,0	0,0
- спеціалісти	79	8,68	78	8,85	76	9,0	-1	-2	-1,26	-2,56
- службовці	25	2,75	24	2,73	24	2,84	-1	-0,8	0,0	0,0
- виробничий персонал, в т.ч.:	786	86,37	759	86,15	725	85,8	-27	-34	-3,43	-4,48
• основні	694	76,26	678	76,96	649	76,8	-16	-29	-2,3	-4,28
• допоміжні	92	10,11	81	9,19	76	9,0	-11	-5	-11,5	-6,17

Джерело: розраховано автором на основі даних підприємства

Аналіз структури та складу персоналу ПрАТ «Вінницький ОЖК» у період 2017-2019 рр. показав, що протягом досліджуваного періоду відбувається скорочення персоналу підприємства. Так, у 2018 р. порівняно з 2017 р. персонал скоротився на 3,18%, у 2019 р. порівняно з 2018 р. скорочення відбулось на 4,08%.

Найбільше скорочення персоналу простежується серед виробничого персоналу, який у 2018 р. порівняно з 2017 р. зменшився на 3,43%, у 2019 р. порівняно з 2018 р. зменшення відбулось на 4,48%. У 2018 р. порівняно з 2017р. кількість основних робітників зменшилась на 16 осіб, у 2019 р. порівняно з 2018 р. зменшення відбулось на 29 осіб. Допоміжні робітники у 2018 р. порівняно з 2017 р. скоротились на 11 осіб, а у 2019 р. порівняно з 2018 р. скорочення відбулось на 5 осіб. На рис. 2.9 відображено структуру персоналу підприємства за категоріями робітників у 2019 р.

Рис. 2.9 Структура персоналу ПрАТ «Вінницький ОЖК» за категоріями у 2019 р., % (складено автором на основі даних підприємства)

Отже, станом на 2019 р. найбільшу вагу серед персоналу підприємства посідають основні робітники, а саме 76,8%, найменшу вагу у структурі персоналу займають керівники – 2,36%.

У табл. 2.9 проаналізовано рівень продуктивності праці на ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2017-2019 рр.

Таблиця 2.9 – Рівень продуктивності праці на ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2017-2019 рр.

Показники	Роки			Відхилення 2019 р. від 2017 р.	
	2017	2018	2019	+/-	%
Продукція у порівняльних цінах, тис. грн.	3610471	2541681	1762329	-1848142	-51,19
Середньооблікова чисельність штатних працівників, осіб.	910	881	845	-65	-7,14
Середньорічна чисельність виробничого персоналу, осіб.	786	759	725	-61	-7,76
Середньорічна продуктивність праці працівників, тис. грн. / особу.	3967,55	2885,0	2085,6	-1881,95	-47,43
Середньорічна продуктивність праці виробничого персоналу, тис. грн./особу.	4593,47	3348,72	2430,8	-2162,67	-47,08

Джерело: розраховано автором на основі даних підприємства

За даними табл. 2.9 видно, що середньорічна продуктивність праці всіх працівників підприємства у 2019 р. порівняно з 2017 р. зменшилась на 1881,95 тис. грн., або на 47,43% та у 2019 р. дорівнює 2085,6 тис. грн. /ос. Середньорічна продуктивність праці виробничого персоналу у 2019 р. порівняно з 2017 р. зменшилась на 2162,67 тис. грн. або на 47,08 %, та у 2019 р. дорівнює 2430,8 тис. грн. / ос. Зменшення продуктивності праці відбулося за рахунок зниження виробництва продукції.

Далі проаналізуємо ліквідність підприємства у 2017-2019 рр. (табл. 2.10). Таблиця 2.10 – Аналіз показників ліквідності ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2017-2019 рр.

Показники	Норм.	Роки			Відхилення 2019 р. до 2017 р. +,-
		2017	2018	2019	
1.Коефіцієнт загальної ліквідності	>1-2	0,79	0,72	0,45	-0,34
2.Коефіцієнт поточної ліквідності	>0,6	0,41	0,54	0,25	-0,16
3.Коефіцієнт абсолютної ліквідності	>0,2	0,02	0,06	0,04	0,02
4.Чистий оборотний капітал	>0	-295553	-243605	-552407	-256854

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Аналіз показників ліквідності ПрАТ «Вінницький ОЖК» у період 2017-2019 рр. показав, що коефіцієнт загальної ліквідності у 2019 р. порівняно з

2017р. характеризується зменшенням на 0,34 п. та у 2019 р. становить 0,45, це частина поточних зобов'язань яка покривається поточними активами, тобто на 1 грн. поточних зобов'язань припадає 0,45 грн. поточних активів підприємства.

Коефіцієнт поточної ліквідності у 2019 р. порівняно з 2017 р. характеризується зменшення на 0,16 п. та у 2019 р. становить 0,25. Даний показник оказує яку частину поточних зобов'язань підприємство спроможне погасити за рахунок найбільш ліквідних оборотних активів. Коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2019 р. порівняно з 2017 р. зріс на 0,02 п. та у 2019 р. дорівнює 0,04, це частка короткострокових зобов'язань, що підприємство може погасити найближчим часом не чекаючи оплати дебіторської заборгованості та реалізації інших активів. Чистий оборотний капітал, що є «фінансовою подушкою» підприємства протягом досліджуваного періоду має від'ємне значення та у 2019 р. він дорівнює мінус 552407,0 тис. грн.

Загалом ліквідність підприємства характеризується погіршенням, також всі показники є меншими за нормативні значення. Варто приділяти увагу підвищенню ліквідності, та пришвидшувати розрахунки з дебіторами.

Далі проаналізуємо платоспроможність та фінансову стійкість ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2017-2019 рр. (табл. 2.11).

Таблиця 2.11 – Оцінка платоспроможності та фінансової стійкості ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2017-2019 р.

Показники	Роки			Відхилення 2019р. від 2017 р.	
	2017	2018	2019	+, -	%
Коефіцієнт автономії	0,55	0,6	0,63	0,08	14,54
Коефіцієнт фінансової стабільності	1,24	1,51	1,68	0,44	35,48
Коефіцієнт забезпеченості власними засобами	-1,02	1,73	-2,41	-1,39	-136,3
Коефіцієнт стійкості фінансування	0,72	0,8	0,75	0,03	4,17
Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу	0,8	0,66	0,59	-0,21	-2,63
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,44	0,4	0,37	-0,07	-1,6

Джерело: розраховано автором на основі фінансово звітності підприємства

Оцінка показників платоспроможності та фінансової стійкості ПрАТ «Вінницький ОЖК» показала, що коефіцієнт автономії у 2019 р. порівняно з

2017 р. характеризується зростання на 14,54% або на 0,08 п. та у 2019 р. він дорівнює 0,63 п., тобто на 63,0% підприємство фінансується за власні кошти.

Коефіцієнт фінансової стабільності у 2019 р. порівняно з 2017 р. характеризується зростання на 35,48% або на 0,44 п. та у 2019 р. він дорівнює 1,68, це відношення власного капіталу до суми довгострокових та поточних зобов'язань підприємства. Коефіцієнт забезпеченості власними засобами протягом досліджуваного періоду має від'ємне значення, та протягом 2017-2019 рр. характеризується зниженням. Коефіцієнт стійкості фінансування у 2019 р. порівняно з 2017 р. характеризується зростанням на 4,17% або на 0,03 п. та у 2019 р. він дорівнює 0,75 п., це та частина активів, яка фінансується за рахунок довгострокових джерел, та говорить про те, що підприємство має невисокий рівень втрати платоспроможності.

Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу у 2019 р. порівняно з 2017 р. характеризується зменшення на 2,63% або на 0,21 п. та у 2019 р. він дорівнює 0,59, тобто на 1 грн. власного капіталу припадає 0,59 грн. залученого капіталу. Коефіцієнт концентрації залученого капіталу у 2019 р. порівняно з 2017 р. характеризується зниженням на 1,6% або на 0,07 п. та у 2019 р. він дорівнює 0,37, тобто це частка залученого капіталу у загальній сумі капіталу підприємства.

Отже, можна сказати, що ПрАТ «Вінницький ОЖК» є фінансово-стійким та платоспроможним, частка позикових коштів у структурі капіталу становить 37,0%.

Далі проведемо аналіз ділової активності підприємства у період 2017-2019 рр. (табл. 2.12). Аналіз ділової активності підприємства у період 2017-2019 рр. показав, що коефіцієнт оборотності активів у 2019 р. порівняно з 2017р. зменшився на 40,85% та у 2019 р. дорівнює 0,42, тобто кожна гривня активів підприємства принесла 0,42 грн. чистого доходу.

Таблиця 2.12 – Аналіз ділової активності ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2017-2019 рр.

Показник	2017	2018	2019	Відхилення 2019 р. до 2017 р.	
				+/-	%
Коефіцієнт оборотності активів	0,71	0,55	0,42	-0,29	-40,85
Тривалість обороту активів (дні)	507,04	656,54	857,14	350,1	69,05
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	3,12	2,95	3,26	0,14	4,49
Тривалість обороту оборотних активів (дні)	115,38	122,03	110,43	-4,95	-4,3
Коефіцієнт оборотності запасів	8,26	7,19	9,45	1,19	14,41
Тривалість обороту запасів (дні)	43,58	50,07	38,09	-5,49	-12,6
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	1,3	0,95	0,68	-0,62	-47,7
Тривалість обороту власного капіталу (дні)	276,92	378,95	529,41	252,49	91,18
Коефіцієнт завантаженості активів	1,4	1,83	2,39	0,99	70,71
Коефіцієнт завантаженості активів в обороті	0,4	0,22	0,31	-0,09	-22,5
Коефіцієнт завантаженості власного капіталу	0,76	1,05	1,47	0,71	93,42

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Тривалість обороту активів характеризується зростанням у 2019 р. порівняно з 2017 р. на 69,05% або на 350,1 дні та у 2019 р. становить 857,14 днів, що є негативним явищем.

Коефіцієнт оборотності оборотних активів у 2019 р. порівняно з 2017 р. зріс на 4,49% та 2019 р. дорівнює 3,26, тобто кожна гривня оборотних активів підприємства принесла 3,26 грн. чистого доходу. Тривалість обороту оборотних активів у 2019 р. порівняно з 2017 р. зменшилась а 4,49% та у 2019 р. становить 110,43 дні. Коефіцієнт оборотності запасів у 2019 р. порівняно з 2017 р. характеризується зростання на 14,41% та у 2019 р. дорівнює 9,45. Завдяки зростанню цього показника тривалість обороту запасів зменшилась у 2019 р. порівняно з 2017 р. на 12,6 % або на 5,49 днів та у 2019 р. становить 38,09 дні. Коефіцієнт оборотності власного капіталу у 2019 р. порівняно з 2017 р. характеризується зменшенням на 47,7% та у 2019 р. становить 0,68, тобто кожна гривня власного капіталу принесла 0,68 грн. чистого доходу

підприємства. Тривалість обороту власного капіталу у 2019 р. порівняно з 2017 р. зросла на 91,18% або на 252,49 дні, та у 2019 р. дорівнює 529,41 дні.

Коефіцієнт завантаженості активів у 2019 р. порівняно з 2017 р. зріс на 70,71% та у 2019 р. становить 2,39, отже ефективність використання активів знижується. Коефіцієнт завантаженості оборотних активів у 2019 р. порівняно з 2017 р. зменшився на 22,5% та у 2019 р. становить 0,31, тобто на 1 грн. продажу припадає 0,31 грн. оборотних активів підприємства. Коефіцієнт завантаженості власного капіталу у 2019 р. порівняно з 2017 р. зріс на 93,42% та у 2019 р. дорівнює 1,47, тобто 1 грн. продажу фінансується 1,47 грн. власних джерел.

Загалом, не дивлячись на незначне покращення тривалості обороту оборотних активів та запасів, ділова активність підприємства погіршилась, знизилась ефективність використання активів підприємства.

Проведений аналіз фінансово-економічного стану ПрАТ «Вінницький ОЖК» показав, що підприємство є збитковим, чистий дохід підприємства протягом досліджуваного періоду зменшується, зростає величина чистого збитку. Відбувається скорочення персоналу. Використання основних засобів є неефективним та характеризується тенденцією до погіршення. Ліквідність та ділова активність підприємства протягом досліджуваного періоду погіршилась, але підприємство є платоспроможним та фінансово стійким, залежність від залученого капіталу становить 37,0%.

Отже, варто вживати заходи щодо нарощення обсягів чистого доходу, усунення збитку та завантаження виробничих потужностей на більшу міцність. Це можливо в результаті введення в виробництво нових видів продукції, або пошуку нових ринків збуту для вже наявної продукції підприємства.

2.3 Оцінка ефективності управління виробничо-господарською діяльністю на підприємстві

Ефективність управління виробничо-господарською діяльністю – це економічна категорія, яка відображає співвідношення між результатами, що було одержано підприємством в ході здійснення цієї діяльності та витратами. Які були понесені під час цього. Проведення оцінки ефективності виробничо-господарської діяльності, та отримані в процесі її здійснення результати слугують підґрунтям для подальших управлінських рішень стосовно діяльності підприємства та його розвитку.

Для початку проведемо оцінку ефективності використання основних фондів ПрАТ «Вінницький ОЖК» у період 2017-2019 рр. (табл. 2.13).

Таблиця 2.13 – Оцінка ефективності використання основних фондів ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2017-2019 рр.

Показник	2017	2018	2019	Відхилення (+/-)	
				2018 від 2017	2019 від 2018
1. Наявність основних фондів на початок року, тис. грн.	3786402	3712750	3661044	-73652	-51706
2. Надійшло за рік, тис. грн.	77486	112706	56053	35220	-56653
3. Вибуло за рік, тис. грн.	533	2155	401	1622	-1754
4. Наявність основних фондів на кінець року, тис. грн.	3712750	3661044	3556943	-51706	-104101
5. Середньорічна вартість основних фондів, тис. грн.	3749576	3686897	3608993,5	-62679	-77903,5
6. Коефіцієнт оновлення основних фондів	0,02	0,02	0,01	0,0	-0,01
7. Коефіцієнт вибуття основних фондів	0,0001	0,0005	0,0001	0,0004	-0,0004
8. Коефіцієнт приросту основних фондів	0,02	0,03	0,01	0,01	-0,02
9. Коефіцієнт зносу основних фондів	0,06	0,1	0,13	0,04	0,03
10. Коефіцієнт придатності основних фондів	0,94	0,9	0,87	-0,04	-0,03
11. Фондовіддача	0,97	0,69	0,49	-0,28	-0,2
12. Фондомісткість	1,03	1,44	2,02	0,41	0,58

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Так, за даними табл. 2.13 бачимо, що основні фонди підприємства характеризуються зменшення протягом досліджуваного періоду. Середньорічна вартість основних фондів підприємства у 2019 р. дорівнює 3608993,5 тис. грн. та порівняно з 2018 р. вона зменшилась на 77903,5 тис. грн. Коефіцієнт оновлення основних фондів у 2019 р. порівняно з 2018 р. зменшився на 0,01 п. Коефіцієнт приросту основних фондів у 2019 р. порівняно з 2018 р. зменшився на 0,0004 п. Коефіцієнт зносу основних фондів протягом досліджуваного періоду характеризується зростанням, так у 2018 р. порівняно з 2017 р. він зріс на 0,4 п., у 2019 р. порівняно з 2018 р. зростання відбулось на 0,03 п.

Так у 2019 р. коефіцієнт зносу основних фондів дорівнює 0,13 п., тобто основні фонди зношені на 13,0%. Відповідно придатність основних фондів дорівнює 87,0%. Показник фондovіддачі у 2018 р. порівняно з 2017 р. зменшився на 0,28 п., а у 2019 р. порівняно з 2018 р. він зменшився на 0,2 п., та у 2019 р. дорівнює 0,49 п. тобто 1 гривня основних фондів приносить 0,49 грн. чистого доходу підприємства. Фондомісткість навпаки характеризується зростанням, так у 2018 р. порівняно з 2017 р. зростання відбулось на 0,41 п., а у 2019 р. порівняно з 2018 р. показник зріс на 0,58 п. та у 2019 р. дорівнює 2,02, тобто для виготовлення 1 грн. продукції необхідно задіти 2,02 грн. основних фондів підприємства.

Отже, проведена оцінка ефективності використання основних фондів ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2017-2019 рр. говорить про те, що не дивлячись на те, що основні фонди підприємства знаходяться на високому рівні придатності, а саме на 87,0%, вони використовуються неефективно.

Далі проаналізуємо ефективність використання оборотних коштів на підприємстві у 2017-2019 рр. (табл. 2.14). Коефіцієнт оборотності оборотних коштів у 2018 р. порівняно з 2017 р. характеризувався зменшенням, що призвело в свою чергу до зростання тривалості одного обороту оборотних коштів до 122,03 днів у 2018 р. У 2019 р. порівняно з 2018 р. ситуація покращилась, так коефіцієнт оборотності оборотних коштів зріс на 0,31 п., що

призвело до зменшення тривалості одного обороту на 11,6 днів порівняно з 2018 р.

Таблиця 2.14 – Оцінка ефективності використання оборотних коштів на ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2017-2019 рр.

Показник	2017	2018	2019	Відхилення (+/-)	
				2018 від 2017	2019 від 2018
Коефіцієнт оборотності оборотних коштів	3,12	2,95	3,26	-0,17	0,31
Тривалість одного обороту оборотних коштів	115,38	122,03	110,43	6,65	-11,6
Коефіцієнт завантаження оборотних коштів	0,4	0,22	0,31	-0,18	0,09
Коефіцієнт реальної вартості оборотних коштів у загальній вартості майна	0,22	0,14	0,11	-0,08	-0,03

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Так у 2019 р. тривалість одного обороту оборотних коштів дорівнює 110,43 дні. Коефіцієнт завантаження оборотних коштів, який вказує скільки оборотних коштів приходить на 1 грн. реалізованої продукції. у 2018 р. порівняно з 2017 р. зменшився на 0,18 грн. / грн., а у 2019 р. порівняно з 2018 р. зріс на 0,09 грн. / грн. , та у 2019 р. дорівнює 0,31 грн. / грн. Коефіцієнт реальної вартості оборотних активів у загальній вартості майна характеризується зменшенням протягом досліджуваного періоду, так у 2019 р. він становить 0,11п., тобто оборотні активи у структурі майна займають 11,0%.

Отже, ефективність використання оборотних коштів ПрАТ» Вінницький ОЖК» у 2019 р. порівняно з 2018 р. дещо покращилась, але є нижче ніж у 2017р.

У табл. 2.15 проведена оцінка ефективності використання трудових ресурсів підприємства у 2017-2019 рр. Оцінка ефективності використання трудових ресурсів показала, що трудомісткість характеризується зростанням протягом досліджуваного періоду. Продуктивність праці навпаки характеризується зниженням, так у 2019 р. вона дорівнює 2085,6 тис. грн. /ос., порівняно з 2018 р. відбулось зменшення показника на 799,4 тис. грн. / ос.

Таблиця 2.15 – Оцінка ефективності використання трудових ресурсів на ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2017-2019 рр.

Показник	2017	2018	2019	Відхилення (+/-)	
				2018 від 2017	2019 від 2018
Трудомісткість, на 1,0 тис. грн.	0,0002	0,0003	0,0004	0,0001	0,0001
Продуктивність праці, тис. грн. / ос.	3967,55	2885,0	2085,6	-1082,55	799,4
Зарплатомісткість	0,021	0,041	0,07	0,02	0,029
Фондоозброєність, тис. грн. / ос.	4079,94	4155,55	4209,4	75,61	53,85

Джерело: розраховано автором на основі фінансово звітності підприємства

Показник зарплатомісткості характеризується зростанням протягом досліджуваного періоду, так у 2019 р. він дорівнює 0,07 п., порівняно з 2018 р. він зріс на 0,029 п. Фондоозброєність зростає у період 2017-2019 рр., так у 2019р. порівняно з 2017 р. вона зросла на 53,85 тис. грн. / ос. та становить 420,4 тис. грн. Отже, ефективність використання трудових ресурсів з одного боку покращилась, тобто зросла фондоозброєність та зарплатомісткість, з іншого боку зменшилась продуктивність праці та підвищилась трудомісткість.

Далі проведемо оцінку ефективності використання матеріальних ресурсів підприємства у період 2017-2019 рр. (табл. 2.16).

Таблиця 2.16 – Оцінка ефективності використання матеріальних ресурсів на ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2017-2019 рр.

Показник	2017	2018	2019	Відхилення (+/-)	
				2018 від 2017	2019 від 2018
Матеріаломісткість	0,87	0,63	0,51	-0,24	-0,12
Матеріаловіддача	1,14	1,59	1,93	0,45	0,34
Питома вага матеріальних ресурсів у собівартості	0,916	0,656	0,538	-0,26	-0,118
Співвідношення темпів росту обсягу продукції і матеріальних витрат	0,887	1,39	1,215	0,503	-0,175

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Показник матеріаломісткості характеризується зменшенням протягом досліджуваного періоду, так у 2019 р. порівняно з 2018 р. він зменшився на 0,12п. та дорівнює 0,51 грн., це величина матеріальних витрат, яка припадає на 1 грн. виготовленої продукції. Показник матеріаловіддачі характеризується

зростанням протягом досліджуваного періоду, так у 2019 р. він дорівнює 1,93, він вказує на кількість продукції, що було виготовлено з кожної гривні матеріальних ресурсів. Питома вага матеріальних ресурсів у собівартості характеризується зменшенням, так у 2019 р. вона дорівнює 0,538, тобто 53,8%. Аналіз співвідношення темпів росту обсягу продукції з темпами росту матеріальних витрат показав, що у 2018-2019 рр. темп росту обсягу продукції перевищував темп росту матеріальних витрат. Загалом, можна сказати, що матеріальні ресурси на ПрАТ «Вінницький ОЖК» використовуються ефективно.

Для аналізу ефективності використання фінансових ресурсів проведемо їх оцінку за узагальненого показника оцінки ефективності використання фінансових ресурсів – показника ресурсовіддачі:

$$K_{фр} = (A + З + П) / (Фос + Фоб) \quad (2.1)$$

де $K_{фр}$ – коефіцієнт використання фінансових ресурсів;

A – амортизаційні відрахування;

$З$ – заробітна плата працівників;

$П$ – валовий прибуток підприємства;

$Фос$ – середньорічна вартість основних засобів;

$Фоб$ – середньорічна вартість оборотних активів.

Отже, розрахуємо даний показник для ПрАТ «Вінницький ОЖК»:

$$K_{фр} 2017 = (150531 + 76484 + 158407) / (2764823 + 1154988) = 0,098$$

$$K_{фр} 2018 = (155579 + 103840 + 105423) / (3786690 + 860520) = 0,078$$

$$K_{фр} 2019 = (159708 + 123615 + 71814) / (3608993,5 + 540576) = 0,085$$

Таким чином, можна стверджувати, що показник ресурсовіддачі на ПрАТ «Вінницький ОЖК» характеризується зменшенням у 2019 р. порівняно з 2017 р. на 0,013 п., але порівняно з 2018 р. відбулось покращення даного показника на 0,007 п.

Проведення оцінки ефективності управління виробничо-господарською діяльністю ПрАТ «Вінницький ОЖК» на основі узагальнюючих показників є

недоцільним, оскільки підприємство є збитковим, отже майже всі показники рентабельності будуть мати від'ємне значення.

Проаналізуємо ефективність управління виробничо-господарською діяльністю на ПрАТ «Вінницький ОЖК» за допомогою комплексного показника рівня економічного розвитку підприємства:

$$K_{\text{пер}} = \sqrt[5]{(T_{\text{зпп}} \times T_{\text{зФo}} \times T_{\text{зOок}} \times T_{\text{зЗв}} \times T_{\text{зРен}})} / 100, \quad (2.2)$$

де $T_{\text{зпп}}$ – темп зростання продуктивності праці одного працівника в порівнянних цінах, %;

$T_{\text{зФo}}$ – темп зростання фондovіддачі, %;

$T_{\text{зOок}}$ – темп зростання оборотності оборотних коштів, %;

$T_{\text{зЗв}}$ – темп зростання затратovіддачі, %;

$T_{\text{зРен}}$ – темп зростання рентабельності основної діяльності, % (табл. 2.17).

Таблиця 2.17- Показники для проведення розрахунку рівня економічного розвитку ПрАТ «Вінницький ОЖК»

Показник	2017	2018	2019
Продуктивність праці, тис. грн./чол.	3967,55	2885,0	2085,6
Темп зростання продуктивності праці, %	-	72,71	72,29
Фондовіддача, грн./грн.	0,97	0,69	0,49
Темп зростання фондovіддачі, %	-	71,13	71,01
Оборотність оборотних коштів, грн./грн.	3,12	2,95	3,26
Темп зростання оборотності оборотних коштів, %	-	94,55	110,51
Затратовіддача, грн./грн.	47,2	24,47	14,25
Темп зростання затратovіддачі, %	-	51,84	58,23
Рентабельність основної діяльності, %	4,13	3,83	3,55
Темп зростання рентабельності продажів, %	-	92,73	92,69

Джерело: складено автором на основі проведених розрахунків

За допомогою даних, що отримано в табл. 2.17, розрахуємо показник рівня економічного розвитку для підприємства у 2018-2019 рр.

$$K_{\text{пер}2018 \text{ р.}} = \sqrt[5]{(72,71 \times 71,13 \times 94,55 \times 51,84 \times 92,73)} / 100 = 0,748$$

$$K_{\text{пер}2019 \text{ р.}} = \sqrt[5]{(72,29 \times 71,01 \times 110,51 \times 58,23 \times 92,69)} / 100 = 0,789$$

Отже, за проведеним розрахунком бачимо, що хоча показник економічного розвитку ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2019 р. порівняно з 2018 р.

характеризується зростанням на 0,041 п., він є меншим за 1, а це говорить про те, що рівень економічного розвитку підприємства є низьким.

Проведемо оцінку ефективності управління виробничо-господарською діяльністю на основі аналізу основних показників, які її характеризують у 2019р. за допомогою бальної оцінки.

У табл. 2.18 наведені показники за 2018-2019 рр., при покращенні показника у 2019 р. порівняно з 2018 р. надається 1 бал, при погіршенні 0 балів.

Таблиця 2.18 – Оцінка ефективності управління виробничо-господарською діяльністю на ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2019 р.

№	Показник	Норматив	2018 рік	2019 рік	Бал
1	Чистий дохід, тис. грн.	зростання	2541681	1762329	0
2	Чистий прибуток, тис. грн.	зростання	-97084	-89434	1
3	Фондовіддача	зростання	0,69	0,49	0
4	Фондомісткість	зменшення	1,44	2,02	0
5	Коефіцієнт введення основних фондів	зростання	0,02	0,01	0
6	Коефіцієнт виведення основних фондів	зменшення	0,0005	0,0001	1
7	Коефіцієнт придатності основних фондів	зростання	0,9	0,87	0
8	Коефіцієнт оборотності оборотних коштів	зростання	2,95	3,26	1
9	Коефіцієнт завантаження оборотних коштів	зменшення	0,22	0,31	0
10	Коефіцієнт реальної вартості оборотних коштів у загальній вартості майна	збільшення	0,14	0,11	0
11	Трудомісткість, на 1,0 тис. грн.	зменшення	0,0003	0,0004	0
12	Продуктивність праці, тис. грн. ос.	зростання	2885,0	2085,6	0
13	Зарплатомісткість	зростання	0,041	0,07	1
14	Фондоозброєність тис. грн. / ос.	зростання	4155,55	4209,4	1
15	Матеріаломісткість	зменшення	0,63	0,51	1
16	Матеріаловіддача	зростання	1,59	1,93	1
17	Питома вага матеріальних ресурсів у собівартості	зменшення	0,656	0,538	1
18	Співвідношення темпів росту обсягу продукції і матеріальних витрат	зростання	1,39	1,215	0
Загальна кількість балів					8

Джерело: складено автором на основі проведених розрахунків

Висновки до розділу 2

Отже, за проведеною оцінкою у 2019 р. управління виробничо-господарською діяльністю на основі 18 показників на ПрАТ «Вінницький ОЖК» отримало 8 балів із 18, тобто управління виробничого-господарською

діяльністю є неефективним. Необхідно вживати заходи, щодо покращення управління виробничо-господарською діяльністю на підприємстві.

Аналітичне дослідження економічного стану ПрАТ «Вінницький ОЖК» у період 2017-2019 рр. показало, що підприємство є одним з найбільших переробних підприємств в Україні олійно-жировий галузі. Протягом досліджуваного періоду обсяги виробництва основних видів продукції підприємства характеризуються зниженням. Чистий дохід підприємства впродовж 2017-2019 рр. знижується, зростають адміністративні витрати. Протягом 2017-2019 рр. ПрАТ «Вінницький ОЖК» отримує чистий збиток, так у 2019 р. він дорівнює 78653,0 тис. грн.

Активи підприємства протягом 2017-2019 рр. характеризуються зменшенням, так у 2019 р. вони дорівнюють 4065656,0 тис. грн., порівняно з 2017 р. відбулось їх зменшення на 17,38%. Протягом 2017-2019 рр. відбувається скорочення чисельності персоналу підприємства. Показники ліквідності характеризуються зниженням, проте підприємство є платоспроможним та фінансово-стійким. Показник автономії у 2019 р. дорівнює 0,63, тобто на 63,0% підприємство фінансується за власні кошти.

Проведений розрахунок рівня економічного розвитку підприємства у 2018-2019 рр. показав, що рівень економічного розвитку є низьким. Оцінка ефективності управління виробничо-господарською діяльністю підприємства проведена на основі показників, що її характеризують показала, що управління виробничо-господарською діяльністю підприємства необхідно покращувати, можливо за рахунок введення у виробництво нових більш затребуваних на ринку видів продукції.

РОЗДІЛ 3

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ НА ПРАТ «ВІННИЦЬКИЙ ОЖК» ЗА РАХУНОК ВИРОБНИЦТВА НОВИХ ВИДІВ ПРОДУКЦІЇ

3.1 Визначення напрямів покращення товарної стратегії підприємства

Для початку розглянемо види продукції, які виготовляє ПрАТ «Вінницький ОЖК» та обсяги її продажу. ПрАТ «Вінницький ОЖК» випускає конкурентоспроможну продукцію, яка відповідає сучасним вимогам якості та безпеки. Підприємство має широкий асортимент продукції, що є високоякісною та реалізується у великій кількості. Асортимент становить понад 60 найменувань. Фасована продукція ПрАТ «Вінницький ОЖК» виготовляється під торговою маркою «Віолія».

Обсяги продажу основних видів продукції ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2017-2019 рр. наведені в табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Обсяги продажу основних видів продукції ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2017-2019 рр.

Основні види продукції	Обсяг реалізації, тис. грн.			Відхилення (+/-)	
	2017	2018	2019	2018 від 2017	2019 від 2018
Олія ріпакова нерафінована	938214,5	308116,5	238577,1	-630098	-69539,4
Олія соняшникова нерафінована	1895212,6	1132484,7	246964,8	-762727,9	-885519,9
Олія соняшникова рафінована дезодорована	67581,2	54357,3	89654,3	-13223,9	35297
Олія фасована	27792,3	24698,5	46789,7	-3093,8	22091,2
Шрот ріпаковий	118412,1	104981,2	93662,8	-13430,9	-11318,4
Шрот соняшниковий	294146,2	226667,5	82741,9	-67478,7	-143925,6
Жир кондитерський	1217,9	914,8	844,3	-303,1	-70,5
Саломаса нерафінована	1845,3	1347,2	1694,2	-498,1	347,0
Саломаса рафінована	2158,6	1684,2	1877,4	-474,4	193,2
Маргарин	6510,2	3469,7	4421,3	-3040,5	951,6

Джерело: розраховано автором на основі внутрішніх даних підприємства

Обсяги реалізації олії ріпакової нерафінованої протягом досліджуваного періоду характеризуються зменшенням, так у 2018 р. порівняно з 2017 р. вони зменшились на 630098,0 тис. грн., у 2019 р. порівняно з 2018 р. зменшення відбулось на 69539,4 тис. грн. Зменшуються також обсяги реалізації олії соняшникової нерафінованої, так у 2018 р. порівняно з 2017 р. зменшення відбулось на 762727,9 тис. грн., а у 2019 р. порівняно з 2018 р. на 885519,9 тис. грн. Обсяг реалізації олії соняшникової рафінованої дезодорованої у 2018 р. порівняно з 2017 р. знизився на 13223,9 тис. грн., у 2019 р. порівняно з 2018 р. відбулось його зростання на 35297,0 тис. грн. Реалізація олії фасованої у 2018 р. порівняно з 2017 р. характеризується зменшенням на 3093,8 тис. грн., проте у 2019 р. порівняно з 2018 р. відбулось зростання обсягу її реалізації на 22091,2 тис. грн. (рис. 3.1).

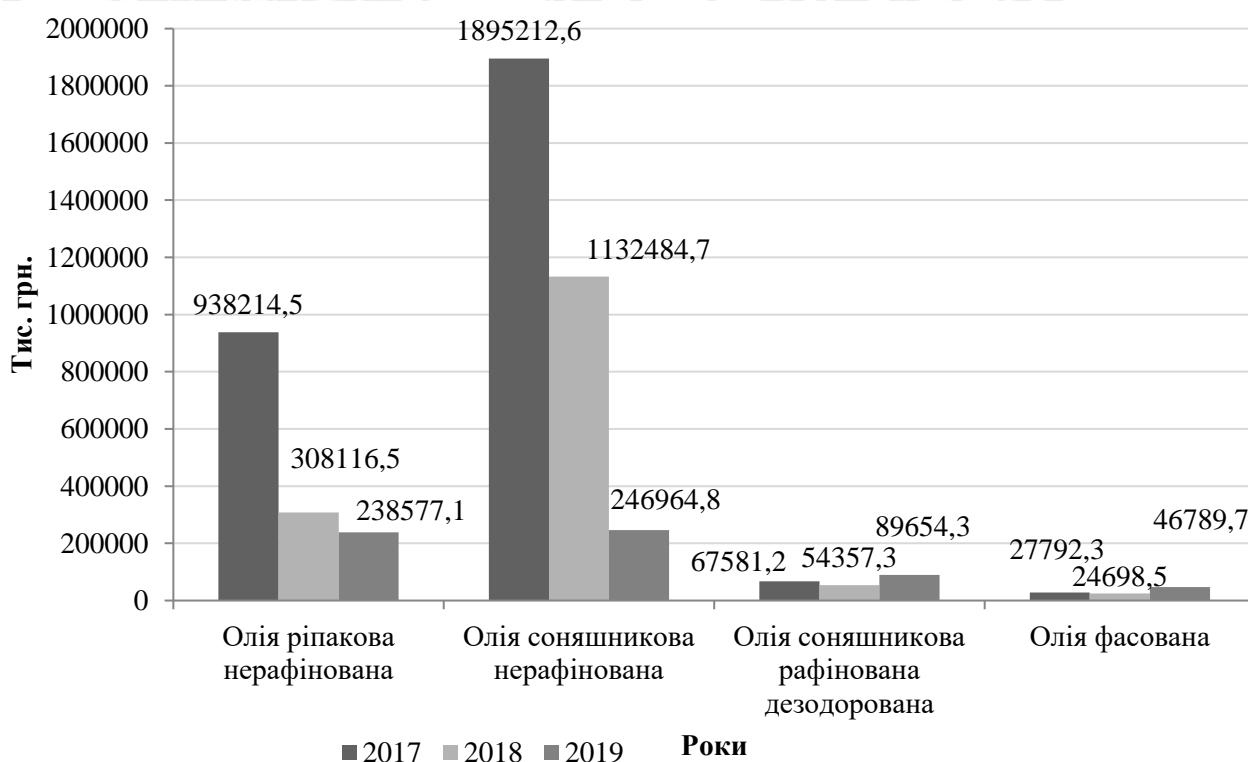

Рис. 3.1 Обсяги реалізації всіх видів олії ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2017-2019 рр.

Джерело: складено автором на основі внутрішніх даних підприємства

Обсяги реалізації шроту ріпакового характеризуються зменшенням протягом всього досліджуваного періоду, так у 2018 р. порівняно з 2017 р. зниження відбулось на 13430,9 тис. грн., у 2019 р. порівняно з 2018 р. на 11318,4 тис. грн. Обсяг реалізації шроту соняшникового у 2018 р. порівняно з 2017 р. знизився на 67478,7 тис. грн., а у 2019 р. порівняно з 2018 р. зниження відбулось на 143925,6 тис. грн. (рис. 3.2).

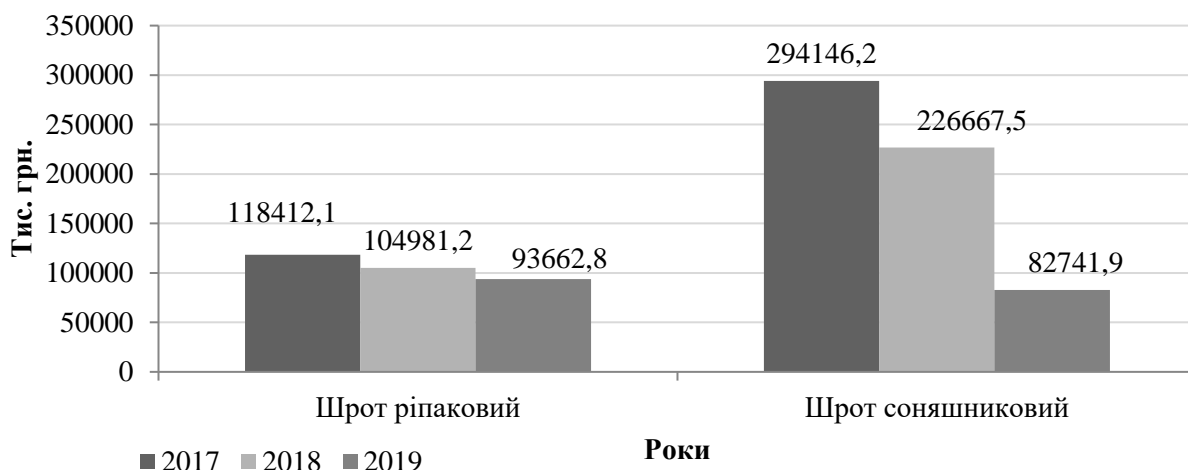

Рис. 3.2 Обсяги реалізації шроту ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2017-2019 рр. (складено автором на основі внутрішніх даних підприємства)

Обсяги реалізації жиру кондитерського у 2018 р. порівняно з 2017 р. зменшились на 303,1 тис. грн., а у 2019 р. порівняно з 2018 р. на 70,5 тис. грн. Реалізація нерафінованого саломаса у 2018 р. порівняно з 2017 р. зменшилась на 498,1 тис. грн., проте у 2019 р. порівняно з 2018 р. відбулось зростання обсягів реалізації на 347,0 тис. грн.

Обсяг реалізації рафінованого саломасу у 2018 р. порівняно з 2017 р. зменшився на 474,4 тис. грн., а у 2019 р. порівняно з 2018 р. зріс на 193,2 тис. грн. Обсяг реалізації маргарину у 2018 р. порівняно з 2017 р. зменшився на 3040,5 тис. грн., а у 2019 р. порівняно з 2018 р. відбулось його зростання на 951,6 тис. грн. (рис. 3.3).

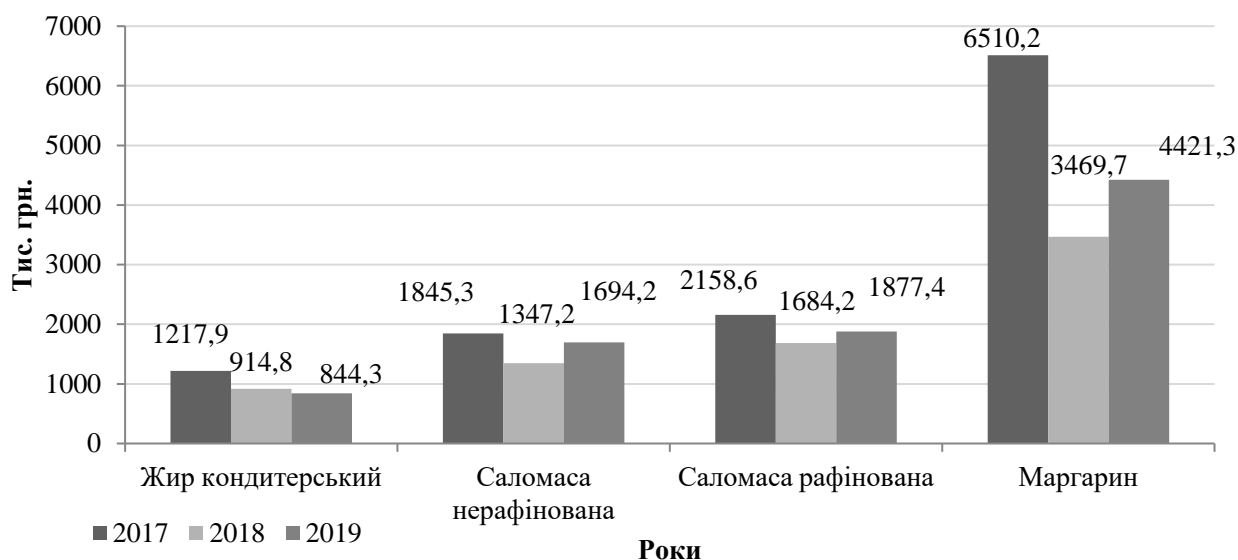

Рис. 3.3 Обсяги реалізації жиру, саломасів та маргарину на ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2017-2019 рр., (складено автором на основі даних підприємства)

Отже, бачимо, що обсяги реалізації за основними видами продукції ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2017-2019 рр. характеризуються скороченням.

Структура реалізації основних видів продукції ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2019 р. за видами наведена на рис. 3.4.

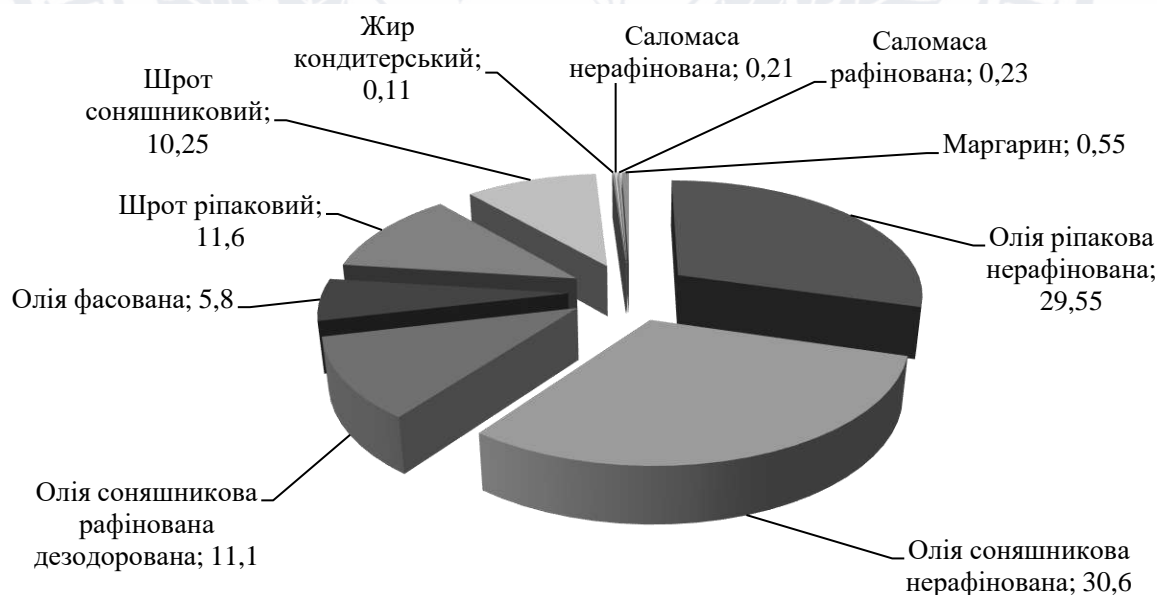

Рис. 3.4 Структура обсягів реалізації основних видів продукції ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2019 р., % (складено автором на основі даних підприємства)

Отже, найбільшу вагу у структурі обсягів реалізації продукції підприємства у 2019 р. становить олія соняшникова нерафінована 30,6%, олія ріпакова нерафінована займає 29,55%, шрот ріпаковий 11,6%, ці види продукції становлять 71,75% всіх надходжень від реалізації продукції, проте саме за цими видами продукції простежується зменшення обсягів реалізації.

Як вже було згадано вище, ПрАТ «Вінницький ОЖК» постійно проводить модернізацію та реконструкцію своїх виробничих потужностей, придатність основних фондів підприємства у 2019 р. дорівнює 87,0%. Розглянемо об'єми використання виробничої потужності підприємства у 2018-2019 рр. (табл. 3.2).

Таблиця 3.2 – Використання виробничої потужності ПрАТ «Вінницький ОЖК» у 2018-2019 рр. (%)

Продукція	2018 р.	2019 р.	Абсолютне відхилення 2019 р. від 2018 р.
Олія нерафінована	84,1	87,2	3,1
Саломаси	57,0	42,3	-14,7
Олія рафінована дезодорована	54,0	51,2	-2,8
Олія фасована	10,2	9,1	-1,1
Лушпиння та оболонка гранульовані	62,1	49,0	-13,1
Загальний показник використання виробничих потужностей	53,48	47,76	-5,72

Джерело: розраховано автором на основі даних підприємства

Отже, як видно з табл. 3.2 використання ефективності виробничої потужності підприємства у 2019 р. порівняно з 2018 р. погіршилась, так виробнича потужність з виробництва саломасів у 2019 р. використовується на 42,3%. Виробнича потужність з виробництва олії рафінованої дезодорованої використовується на 51,2%, олії фасовано на 9,1%. Виробнича потужність з переробки лушпиння та оболонки гранульованих використовується у 2019 р. на 49,0%. Покращилось лише використання виробничих потужностей з виробництва олії нерафінованої на 3,1% у 2019 р. порівняно з 2018 р. та у 2019р. вона використовувалась на 87,2%.

Загальний показник використання виробничих потужностей по підприємству у 2018 р. дорівнював 53,48%, у 2019 р. він зменшився на 5,72 п. та дорівнює 47,46%.

Для визначення напрямів покращення ефективності виробничо-господарської діяльності підприємства проведемо SWOT- аналіз (табл. 3.3).

Таблиця 3.3 - SWOT- аналіз для ПрАТ «Вінницький ОЖК»

Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Стабільний попит на продукцію 2. Нарощення виробничої потужності 3. Значний експорт продукції в країни СНД 4. Висока якість продукцію 5. Ціни на продукцію нижчі, ніж у конкурентів 6. Значний досвід підприємства у сфері виробництва олії	1. Зростання тиску конкурентів 2. Відсутність чіткого образу продукції 3. Низький розвиток маркетингу на підприємстві 4. Залежність від погодних умов та врожайності олійних культур
Можливості	Загрози
1. Виготовлення нових видів олії 2. Виробництво перспективних продуктів (виробництво екологічно чистої продукції) 3. Збільшення рекламних заходів 4. Розширення ринків збуту 5. Удосконалення офіційного сайту підприємства	1. Зростання темпів інфляції та коливання курсу валют 2. Зміни в потребах споживач 3. Втрата частки ринку, за умов приходу сильних конкурентів 4. Зростання цін на паливо 5. Зростання податкового тиску 6. Неврожай на тій чи інший вид культур

Джерело: складено автором на основі власних досліджень

На основі проведеного SWOT - аналізу для ПрАТ «Вінницький ОЖК» побудуємо матрицю SWOT (табл. 3.4).

Таблиця 3.4 – Матриця SWOT для ПрАТ «Вінницький ОЖК»

Сила та можливість	Сила та загрози
1. Виробництво нових видів продукції 2. Додаткові вкладення в розвиток 3. Перспективних галузей виробництва завоювання більшої частки ринку 4. Повніше використання державної підтримки 5. Застосування передових технологій	1. За рахунок позитивного іміджу та підвищення якості продукції, знизити вплив конкурентів. 2. Використання нових технологій дозволить скоротити виробничі витрати.
Слабкість та можливість	Слабкість та загроза
1. Проведення різних рекламних заходів, для привертання уваги нових споживачів 2. Активний розвиток сайту компанії 3. Використання таргетингової реклами 4. Відкриття в супермаркетах окремих відділів з продукцією комбінату	1. Зосередитись на виробництві екологічно чистої продукції 2. Покращити дизайн товару і бренду підприємства 3. Задля пом'якшення впливу погіршення економічно ситуації, застосувати стратегію зниження цін, та встановити ціни, які би задовольнили різні соціальні групи населення

Джерело: складено автором на основі власних досліджень

Отже, за проведеним SWOT- аналізом визначено такі основні напрями:

1. Продовжувати проводити модернізацію обладнання на підприємстві, що дасть змогу скоротити витрати та знизити ціни на продукцію підприємства. Даний захід приведе до збільшення конкурентних переваг та зростанню попиту на продукцію.
2. Проводити політику виходу на нові ринки збуту, розширювати географію експорту продукції.
3. Покращити дизайн продукції, що приверне увагу нових покупців.
4. Розпочати виготовляти нові види продукції, наприклад нерафінованої елітної олії холодного віджиму.

Отже, з проведеного аналізу визначення напрямків покращення товарної стратегії підприємства зроблено висновок, що об'єми реалізації основних видів продукції підприємства, яки приносять йому найбільший дохід характеризуються зниженням. Виробничі потужності підприємства використовуються лише на 47,76%. Таким чином, пропонуємо ПрАТ «Вінницький ОЖК» почати виготовлення нових видів продукції, а саме елітної рослинної олії холодного віджиму.

3.2 Розробка заходів щодо виготовлення нових видів продукції

Для підвищення ефективності управління виробничо-господарською діяльністю на ПрАТ «Вінницький ОЖК», отримання додаткового доходу та завантаження виробничих потужностей пропонуємо виготовлення чотирьох видів елітної олії холодного віджиму:

- олія з волоського горіху;
- олія з насіння льону;
- олія з насіння гірчиці;
- олія з гарбузового насіння.

На рис. 3.5 надано характеристику запропонованим видам олій.

Варто зазначити, що на сьогодні натуральні рослинні олії набувають все більшу популярність.

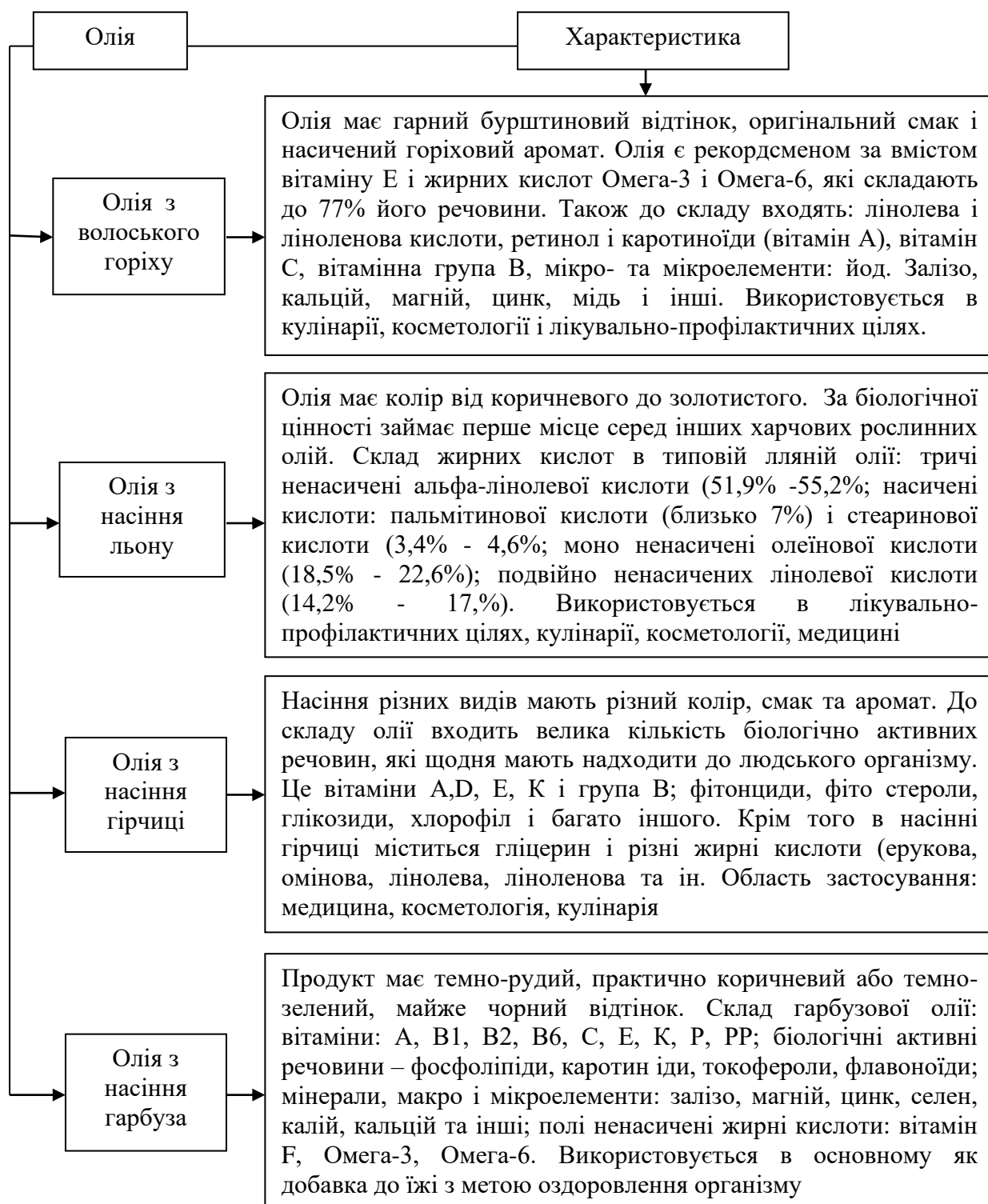

Рис. 3.5 Характеристика запропонованих для виробництва на ПрАТ «Вінницький ОЖК» видів олій (складено автором на основі [53])

Як видно з рис. 3.5. всі пропоновані нами олії є корисними для здоров'я людини, мають у своєму складі багато вітамінів, жирних кислот, мінералів та мікроелементів.

Зазначимо, що все необхідне обладнання для виготовлення запропонованих видів рослинних олій наявне на підприємстві, оскільки воно спеціалізується на виробництві рослинних олій.

Пропонована потужність виробництва олії на добу – 3232 літри.

Розподіл виробництва за видами олії має наступний вигляд:

- олія з волоського горіху – 60%;
- олія з насіння льону – 15%;
- олія з насіння гірчиці – 10%;
- олія з гарбузового насіння – 15%.

Завантаження сировини буде відбуватися по 600 кг на годину.

Загалом за добу буде перероблятися 9602 кг сировини.

Робота планується у дві зміни по 8 годин.

Переробка сировини за видами за добу:

- очищений волоський горіх – 4848 кг;
- насіння льону – 1940 кг;
- насіння гірчиці – 1198 кг;
- насіння гарбузу – 1616 кг.

Вихід олії з кожного виду сировини, з 1 кг:

- очищений волоський горіх – 40%;
- насіння льону – 25%;
- насіння гірчиці – 27%;
- насіння гарбузу – 30%.

Потужність добового виробництва олії за видами:

- олія волоського горіху – 1940 л;
- олія з насіння льону – 484 л;
- олія з насіння гірчиці – 324 л;
- олія з насіння гарбузу – 484 л.

На рис. 3.6 відображено розрахунок добової норми сировини та виходу для кожного виду олій.

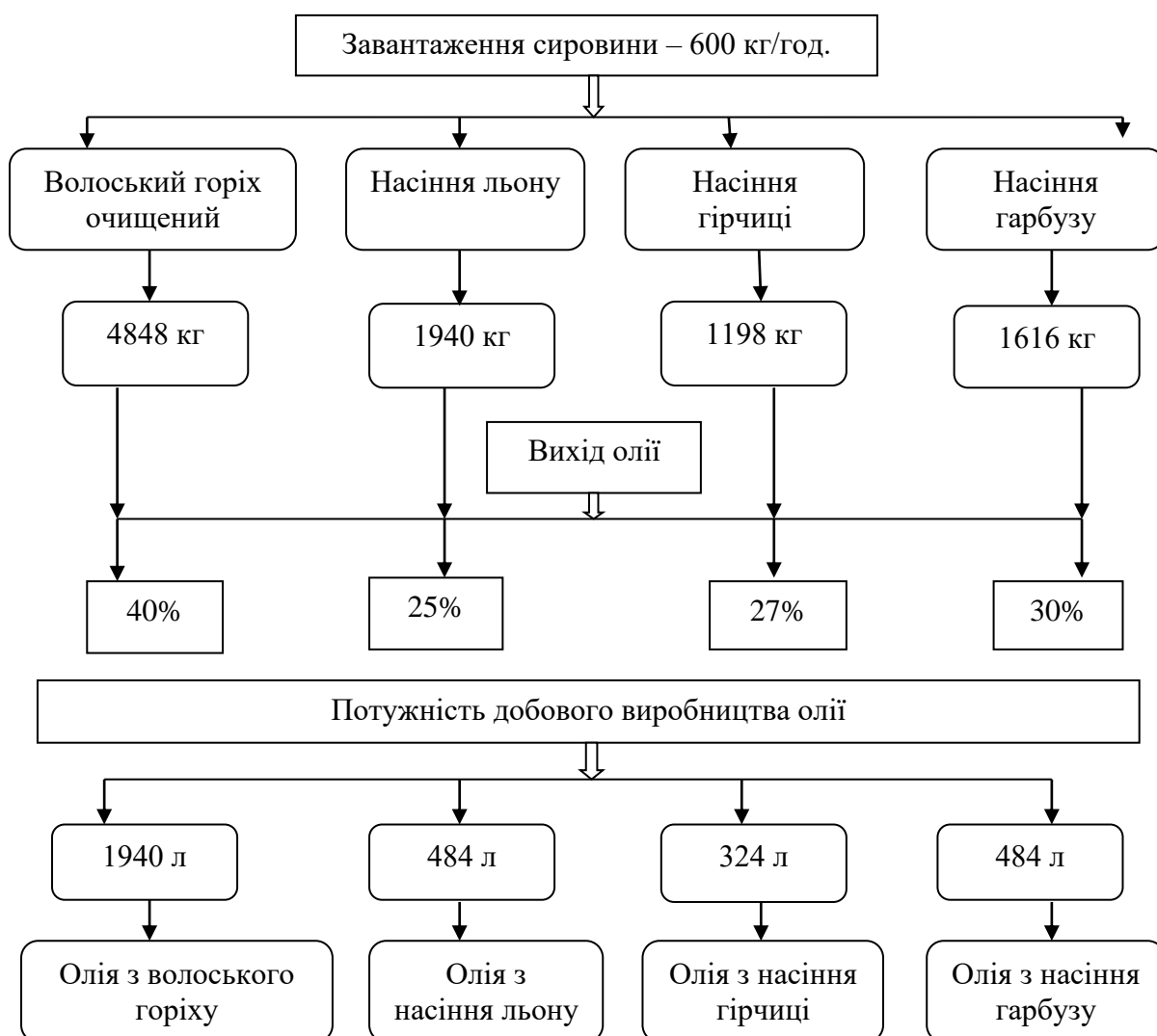

Рис. 3.6 Добова норма сировини та виходу продукції за кожним видом олії (складено автором на основі проведених досліджень та розрахунків)

Закупівлю сировини планується здійснювати на території України. Середні ціни на 1 тону сировини:

- очищений волоський горіх – 104,0 тис. грн.;
- насіння льону – 19,0 тис. грн.;
- насіння гірчиці – 27,0 тис. грн.;
- насіння гарбузу – 98,0 тис. грн.

Загальні витрати на сировину на 1 добу наведені в табл. 3.5.

Таблиця 3.5 - Добові витрати на сировину для виробництва олії (тис. грн.)

Сировина	Вартість 1 кг / грн.	Добова потреба, кг	Загальна вартість, грн.
Очищений волоський горіх	104,00	4848	504192,00
Насіння льону	19,00	1940	36860,00
Насіння гірчиці	27,00	1198	32246,00
Насіння гарбузу	98,00	1616	158368,00
Разом		9602	731766,00

Джерело: розраховано автором

Отже, добова потреба в сировині становитиме 9602 кг. Загальна вартість сировини, яка буде перероблятися на добу дорівнює 731766,00 грн.

Виробництво олії пропонуємо під маркою «ViOil Elite».

Реалізація продукції планується - оптовим покупцям, торгівельним мережам, експорт продукції.

3.3 Розрахунок економічного ефекту від виробництва нових видів продукції

Планується переробляти 600 кг сировини на годину. Таким чином, виробничі потужності будуть становити 3232 л олії на добу (2 х змінний режим роботи), з якого 60% становить олія з волоського горіху, 15% - олія з насіння льону, 10% - олія з насіння гірчиці, 15% - олія з насіння гарбузу. Крім того, додатковий дохід підприємство отримує від реалізації макухи.

Середньомісячний об'єм виробництва продукції за видами:

- олія з волоського горіху – 40578,3 л;
- олія з насіння льону – 10123,6 л;
- олія з насіння гірчиці – 6777,0 л;
- олія з насіння гарбузу – 10123,6 л.

Ціни реалізації продукції будуть встановлені на основі середньо ринкових цін.

Так, за 1 літр олії холодного віджиму, ціна становить:

- олія з волоського горіху від 375 до 420 грн.;
- олія з насіння льону від 108 до 130 грн.;

- олія з насіння гірчиці від 140 до 162 грн.;
- олія з насіння гарбузу від 432 до 467 грн.

Основні параметри роботи підприємства по виробництву запропонованих видів продукції подано в табл. 3.6.

Таблиця 3.6 – Параметри роботи ПрАТ «Вінницький ОЖК» по виробництву олії марки «ViOil Elite»

№ п/п	Параметр	Значення
1.1	Потужність лінії, літрів / доба	3232
1.1.1	Потужність лінії, літрів година	202
1.2	Доля виробництва, %	100
1.2.1	Олія з волоського горіху	60
1.2.2	Олія з насіння льону	15
1.2.3	Олія з насіння гірчиці	10
1.2.4	Олія з насіння гарбузу	15
1.3	Кількість робочих годин на добу	16
1.4	Кількість робочих днів на рік	251
1.5	Вартість готової продукції з ПДВ, грн. / л	-
1.5.1	Олія з волоського горіху	379,37
1.5.2	Олія з насіння льону	112,38
1.5.3	Олія з насіння гірчиці	145,72
1.5.4	Олія з насіння гарбузу	437,45
1.6	Вихід олії з 1 кг сировини, %	-
1.6.1	Очищений волоський горіх	40
1.6.2	Насіння льону	25
1.6.3	Насіння гірчиці	27
1.6.4	Насіння гарбузу	30
1.7	Витрати сировини на 1 л продукції, кг	-
1.7.1	Очищений волоський горіх	2,5
1.7.2	Насіння льону	4,0
1.7.3	Насіння гірчиці	3,7
1.7.4	Насіння гарбузу	3,34
1.8	Вартість сировини, грн. / кг	-
1.8.1	Очищений волоський горіх	104,00
1.8.2	Насіння льону	19,00
1.8.3	Насіння гірчиці	27,00
1.8.4	Насіння гарбузу	98,00
1.9	Упаковка (пляшка)	-
1.9.1	Об'єм пляшки, л	0,25
1.9.2	Вартість пляшки та ковпачка, грн. / шт.	4,8

Джерело: розраховано автором

Калькулювання собівартості та ціни реалізації нових видів продукції, наведено в табл. 3.7.

Таблиця 3.7 – Калькулювання собівартості та ціни олії

Стаття витрат, грн.	Олія волоського горіху	Олія з насіння льону	Олія з насіння гірчиці	Олія з насіння гарбузу
Змінні витрати на 1 л	282,0	85,31	107,52	336,39
Сировина	259,9	76,16	99,83	327,21
Транспортні витрати на постачання сировини	1,3	0,3	0,22	0,32
Упаковка (пляшка)	4,8	4,8	4,8	4,8
Витрати на електроенергію	0,8	0,2	0,13	0,2
Інші комунальні платежі	0,6	0,15	0,1	0,16
Заробітна плата з нарахуваннями	14,6	3,7	2,44	3,7
Інші витрати	5,4	1,4	0,9	1,44
Адміністративно-господарські витрати	2,1	0,53	0,35	0,52
Реклама і витрати на збут	1,3	0,4	0,22	0,43
Непередбачені витрати	0,9	0,2	0,15	0,2
Амортизація	1,1	0,27	0,18	0,29
Собівартість	287,4	86,71	108,42	337,83
Рентабельність, %	10	8	12	8
Прибуток підприємства	28,74	6,94	13,01	26,71
Ціна без ПДВ	316,14	93,65	121,43	364,54
ПДВ	63,23	18,73	24,29	72,91
Ціна реалізації	379,37	112,38	145,72	437,45

Джерело: розраховано автором

За даними табл. 3.7 видно, що собівартість 1 л. олії становить:

- олія з волоського горіху – 287,4 грн. / л;
- олія з насіння льону – 86,7 грн. / л;
- олія з насіння гірчиці – 108,42 грн. / л;
- олія насіння гарбузу – 337,83 грн. / л.

Рентабельність становить від 8 до 12% залежно від виду олії.

Ціна реалізації 1 л. з ПДВ кожного виду:

- олія з волоського горіху – 379,37 грн. / л;
- олія з насіння льону – 112,38 грн. / л;
- олія з насіння гірчиці – 145,72 грн. / л;
- олія насіння гарбузу – 437,45 грн. / л.

Прогнозний план надходжень від продажу на наступний рік від запропонованих нових видів олії для ПрАТ «Вінницький ОЖК» наведено в табл. 3.8.

Таблиця 3.8 – План надходжень від реалізації нових видів олії на наступний рік за видами продукції

Показник	Олія волоського горіху	Олія з насіння льону	Олія з насіння гірчиці	Олія з насіння гарбузу
Об'єм виробництва олії, л / добу	1940	4848	324	484
Об'єм виробництва олії л / рік	486940	121484	81324	121484
Вартість реалізації 1 л., грн.	379,37	112,38	145,72	437,45
Дохід від реалізації, тис. грн. / рік.	184730,43	13652,37	11850,53	52778,72
Собівартість виробництва 1 л / грн.	287,4	86,71	108,42	337,83
Собівартість виробництва, тис. грн. рік	139946,56	10533,88	8817,15	41040,94
Прибуток від реалізації тис. грн. / рік	44783,87	3118,49	3033,38	11737,78
Податок на прибуток (18%), тис. грн. / рік	8061,09	561,33	546,01	2112,8
Чистий прибуток від реалізації, тис. грн. / рік	36722,78	2557,16	2487,37	9624,98

Джерело: розраховано автором

Варто зазначити той факт, що при виробництві олії утворюється макуха, яку підприємство теж реалізовує.

Так, від переробці сировини вихід макухи дорівнює від:

- горіху волоського біля 55%;
- насіння льону біля 70%;
- насіння гірчиці біля 60%;
- насіння гарбузу біля 65%.

Вартість 1 кг. макухи за видами:

- горіху волоського - 50 грн. / кг;
- насіння льону – 20 грн. / кг;
- насіння гірчиці – 20 грн. / кг;
- насіння гарбузу - 601 грн. / кг.

Розрахунок обсягів виробництва, доходу від реалізації та чистого прибутку за видами макухи наведено в табл. 3.9.

Таблиця 3.9 – Обсяги виробництва та реалізації макухи на рік

Назва	Вихід, кг / рік	Вартість 1 кг / грн.	Обсяг реалізації, тис. грн. / рік	Загальні витрати тис. грн. / рік	Прибуток, тис. грн.	Чистий прибуток з вирахуванням податку на прибуток (18%)
Горіх волоський	669266,4	50,00	33463,32	11210,1	22253,22	18247,64
Насіння льону	340858,0	20,00	6817,16	2369,4	4447,76	3647,16
Насіння гірчиці	180418,8	20,00	3608,38	904,6	2703,78	2217,1
Насіння гарбузу	263650,4	60,00	15819,02	7655,3	8163,72	6694,25
Разом			53571,88	22139,4	37568,48	30806,15

Джерело: розраховано автором

Отже, за проведеним розрахунком, прогнозований обсяг чистого доходу від реалізації макухи від всіх видів насіння на рік буде дорівнювати 53571,88 тис. грн. Чистий прибуток, що планується отримати від реалізації макухи за рік буде становити 30806,15 тис. грн.

Прогноз надходжень від реалізації та чистого прибутку від нових видів продукції на наступний рік подано в табл. 3.10.

Таблиця 3.10 – Обсяги доходу та чистого прибутку від впровадження виробництва нових видів продукції

Продукція	Обсяг вир-ва на рік, л або кг	Дохід від реалізації тис. грн./ рік	Чистий прибуток, тис. грн. / рік	% у структурі ЧП
Олія з волоського горіху	486940	184730,43	36722,78	44,68
Олія з насіння льону	121484	13652,37	2557,16	3,11
Олія з насіння гірчиці	81324	11850,53	2487,37	3,02
Олія з насіння гарбузу	121484	52778,72	9624,98	11,71
Разом олія	811232,0	263012,05	51392,29	62,52
Макуха від волоського горіху	669266,4	33463,32	18247,64	22,2
Макуха від насіння льону	340858,0	6817,16	3647,16	4,44
Макуха від насіння гірчиці	180418,8	3608,38	2217,1	2,7
Макуха від насіння гарбузу	263650,4	15819,02	6694,25	8,14
Разом макуха	1454193,6	59707,88	30806,15	37,48
Усього	-	322719,93	82198,44	100

Джерело: розраховано автором

Отже, загальний дохід від реалізації нових видів продукції буде становити 322719,93 тис. грн. на рік. Чистий прибуток буде дорівнювати 82198,44 тис. грн. Питома вага у структурі чистого прибутку від реалізації нових видів продукції для ПрАТ «Вінницький ОЖК» за кожним видом продукції зображена на рис. 3.7.

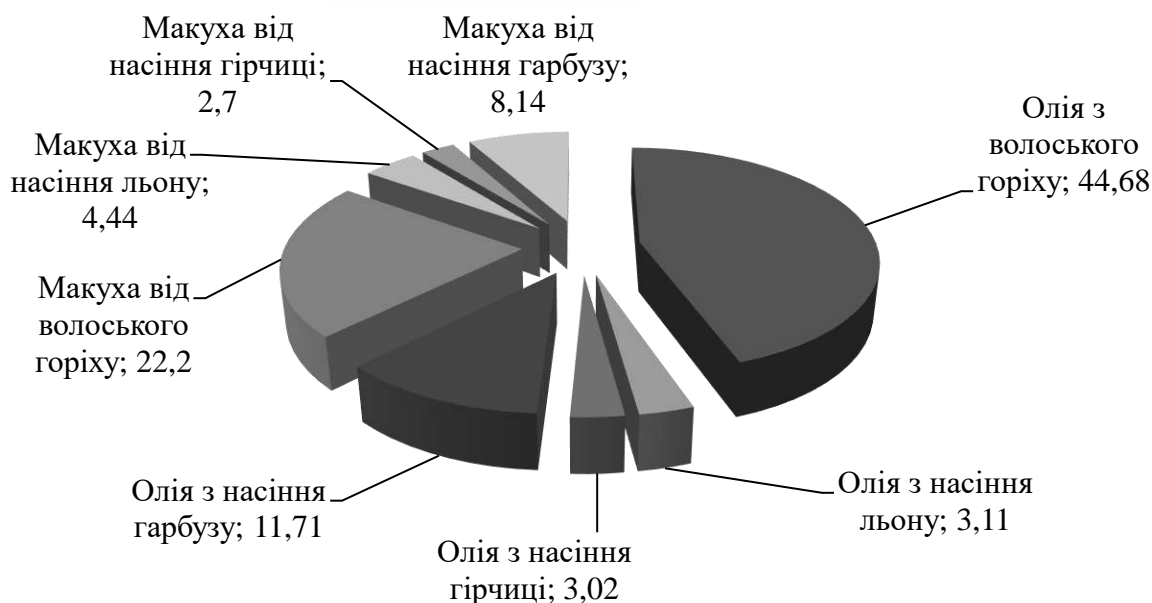

Рис. 3.7 Структура чистого прибутку за видами нової продукції для ПрАТ «Вінницький ОЖК» на прогнозний наступний рік, %

Джерело: складено автором на основі проведених розрахунків

Найбільшу вагу в структурі чистого прибутку від реалізації нових видів продукції становить чистий прибуток від олії з волоського горіху – 44,68%, також 22,2% займає чистий прибуток від продажу макухи з волоського горіху.

Загалом у структурі чистого прибутку питома вага від чистого прибутку з продажу олії буде становити 62,52%, а від продажу макухи – 37,48%.

На наступні 4 роки пропонується зростання обсягів виробництва продукції на рівні:

- 2-й рік на 30%;
- 3-й рік на 20%;
- 4-й рік на 10%;
- 5-й рік на 5%.

Прогнозні дані обсягів реалізації та чистого прибутку на наступні 4 роки наведено в табл. 3.11.

Таблиця 3.11 – Прогнозні розрахунки обсягів реалізації та чистого прибутку з урахуванням зростання обсягу виробництва

Показник	1- рік	2-й рік	3-й рік	4-й рік	5-й рік
Зростання обсягу виробництва	-	30%	20%	10%	5%
Дохід від реалізації, тис. грн. / рік	322719,93	419535,91	503443,1	553787,4	581476,77
Чистий прибуток тис. грн. / рік	82198,44	106857,97	128229,56	141052,52	148105,14

Джерело: розраховано автором

Отже, за прогнозом дохід від реалізації нових видів продукції на п'ятий рік буде становити 581476,77 тис. грн., чистий прибуток буде дорівнювати 148105,14 тис. грн. (рис. 3.8).

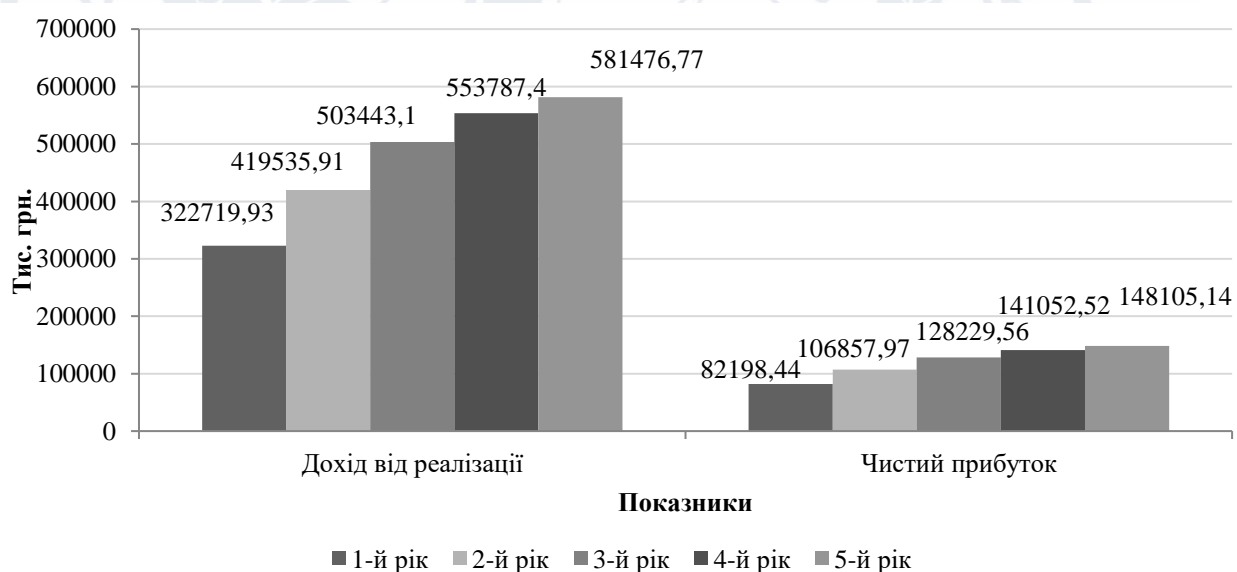

Рис. 3.8 Прогноз обсягів доходу від реалізації та чистого прибутку на наступні 5 років від виробництва нових видів продукції для ПрАТ «Вінницький ОЖК» (складено автором на основі проведених розрахунків)

Висновки до розділу 3

Отже, проведене дослідження обсягів реалізації основних видів продукції показало, що найбільшу вагу у структурі становить олія соняшникова нерафінована 30,6%, олія ріпакова нерафінована займає 29,55%, шрот

ріпаковий 11,6%, ці види продукції становлять 71,75% всіх надходжень від реалізації продукції, проте саме за цими видами продукції простежується зменшення обсягів реалізації.

Проведений аналіз обсягів реалізації основних видів продукції ПрАТ «Вінницький ОЖК» у період 2017-2019 рр. показав, що відбувається зниження обсягів реалізації олії ріпакової нерафінованої, олії соняшникової нерафінованої, шроту ріпакового та соняшникового. Завантаження виробничих потужностей підприємства у 2018 р. біло на рівні 53,48%, а у 2019 р. виробничі потужності ПрАТ «Вінницький ОЖК» були завантажені лише на 47,76%.

Для покращення управління виробничо-господарською діяльністю на підприємстві запропоновано виготовлення нових видів продукції, а саме олії рослинної холодного віджиму. Пропонується виготовляти олію з волоського горіху, олію насіння льону, олію з насіння гірчиці, олію з насіння гарбузу. В процесі виробництва олії в результаті віджиму утворюється макуха, яку підприємство теж зможе реалізовувати на ринку.

Загальний чистий дохід від реалізації олії на рік буде становити 263012,05 тис. грн. Чистий прибуток буде дорівнювати 51392,29 тис. грн. Чистий дохід від реалізації макухи буде становити 59707,88 тис. грн., чистий прибуток буде становити 30806,15 тис. грн. Загальний обсягів від реалізації нових видів продукції для ПрАТ «Вінницький ОЖК» буде становити 322719,93 тис. грн., чистий прибуток становитиме 82198,44 тис. грн.

Також планується нарощення обсягів виробництва нових видів продукції на наступні 4 роки, що призведе до загального зростання планового обсягів виробництва нових видів продукції на 65,0%. В результаті запропонованих заходів підвищиться ефективність виробничо-господарської діяльності ПрАТ «Вінницький ОЖК», підприємство зможе завантажити свої потужності на повну міцність їх використовувати, також зросте чистий дохід підприємства та чистий прибуток, що дасть змогу підприємству вийти зі свого збиткового стану.

ВИСНОВКИ

«Виробничо-господарська» діяльність підприємства – це складний організаційно-економічний процес до якого відноситься організація виробництва, технологія, постачання, використання техніки, трудових та матеріальних ресурсів, виробництво та збут продукції.

1. Проведений аналіз визначення поняття «виробничо-господарська діяльність» показав, що такі поняття, як в господарська діяльність та виробнича діяльність – це взаємопов'язані між собою категорії. Виробничо-господарська діяльність планується кожним підприємством окремо в залежності від попиту на свої товари та послуги.

2. На процес управління виробничо-господарською діяльністю впливає ряд внутрішніх та зовнішніх факторів. Вся система управління виробничо-господарською діяльністю підприємства повинна бути спрямована на зростання ефективності діяльності підприємства в цілому. До механізму управління виробничо-господарською діяльністю підприємства входять окремі механізми діяльності підприємства, а саме механізми забезпечення, контролю, збуту, кадрової політики, фінансової політики, внутрішньогосподарського виробничого процесу.

3. Проведення оцінки ефективності управління виробничо-господарською діяльністю підприємства поводять за допомогою двох груп показників: ефективності використання всіх наявних ресурсів та узагальнюючих показників.

Головний показник при оцінці ефективності управління виробничо-господарською діяльністю – це рентабельність.

4. В роботі розглядається ПрАТ «Вінницький ОЖК» - підприємство, що входить до лідерів з переробки олійних культур в Україні. Проведений аналіз обсягів виробництва та реалізації основних видів продукції підприємства у 2017-2019 рр. показав, що вони характеризуються зниженням.

5. Проведена діагностика фінансово-економічного стану ПрАТ «Вінницький ОЖК» показала, що підприємство є збитковим. Персонал підприємства скорочується. Погіршилась ліквідність та ділова активність підприємства. Проте підприємство залишається фінансово-стійким, та фінансується на 63% за власний рахунок.

6. Оцінка ефективності управління виробничо-господарською діяльністю на о ПрАТ «Вінницький ОЖК» у період 2017-2019 рр. на основі 18 показників показала, що воно є неефективним. Рівень економічного розвитку підприємства є низьким.

7. За результатом визначення напрямів удосконалення товарної стратегії для підвищення ефективності управління виробничо-господарською діяльністю на ПрАТ «Вінницький ОЖК» оптимальним варіантом є виробництво нових видів рослинних олій.

8. Запропоновано виготовлення чотирьох видів рослинної олії: з волоського горіху, з насіння льону, з насіння гірчиці та з насіння гарбузу. Нові види продукції пропонується виготовляти під маркою Вся система управління виробничо-господарською діяльністю підприємства повинна бути спрямована на зростання ефективності діяльності підприємства в цілому. Реалізація продукції: оптовим покупцям, торгівельним мережам, експорт продукції закордон.

9. В ході виробництва нових видів продукції чистий дохід підприємства на рік буде становити 322719,93 тис. грн., а чистий прибуток дорівнюватиме 82198,44 тис. грн. В наступні 4 роки планується нарощення обсягів виробництва продукції, та в результаті чистий дохід на 5 рік буде становити 581476,77 тис. грн., а чистий прибуток дорівнюватиме 148105,14 тис. грн.

В результаті запропонованих заходів щодо виготовлення нових видів продукції ПрАТ «Вінницький ОЖК» зможе покращити ефективність управління виробничо-господарською діяльністю, наростити обсяги чистого доходу, завантажити виробничі потужності підприємства, що не використовуються, та вийти із збиткового стану.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України. Редакція від 16 жовтня 2020 р. №436-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 21.10.2020).
2. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність». Редакція від 15 серпня 2020 р. № 959-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text> (дата звернення: 22.10.2020).
3. Податковий кодекс України. Редакція від 14 жовтня 2020 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 21.10.2020).
4. Методика визначення відносин контролю від 24 грудня 2002 р. № v397p226-02. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v397p226-02#Text> (дата звернення: 21.10.2020).
5. Арич М. І. Концептуальні підходи до визначення фінансово-економічних результатів підприємства. *Економіка та держава*. 2013. № 7. С. 66-69.
6. Белова А. І. Система стратегічного управління реструктуризацією підприємств : цілі, проблеми та перспективи : монографія. Київ. нац. ун-т буд-ва і архітектури. Київ : КНУБА, 2014. 292 с.
7. Білий М. М. Фінансові результати підприємства: факторний аналіз в умовах економічної кризи. *Вісник Прикарпатського університету. Економіка*, 2014. № 10. С. 234-241.
8. Білопольський М. Г., Шапуров О.О., Шапурова О.О., Філіпішин І. В. Управління виробничо-господарською діяльністю машинобудівних підприємств в умовах ринку: монографія. Донецьк: ТОВ «Східний видавничий дім», 2010. 220 с.
9. Бринцев О.В. До питання про визначення поняття господарської діяльності. *Вісник господарського судочинства*, 2013. № 6. С. 63–67.

10. Будзан Б. Менеджмент в Україні: сутність і перспективи. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2012. 349 с.
11. Бурило Ю.П. Сутність та ознаки господарської діяльності в інформаційній сфері. *Форум права*, 2012. №4. С. 140-146.
12. Васильєва Т.С. Господарська діяльність як об'єкт адміністративно-правового режиму. *Форум права*, 2011. №1. С.169-174.
13. Ващенко А.А. Ефективність виробничо-господарської діяльності в механізмі управління промисловими підприємствами. Економіка промисловості. Економічний вісник, 2014. №1. С. 80-87
14. Ващенко А.А. Концептуальні аспекти формування механізму управління ефективністю виробничо-господарської діяльності промислового підприємства. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*, 2015. №1 (82). С. 82-87
15. Вінник О.М. Господарське право: курс лекцій. Київ: Атіка, 2004. 624 с.
16. Горлачук В.В. Економіка підприємства: навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2010. 344 с.
17. Гушко С. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Вид. 2-е, перероб. і допов. - Кривий Ріг: Чернявський Д. О., 2011. 174 с.
18. Економічний енциклопедичний словник: у 2 т. під ред. С.В. Мочерного. Львів: Світ. 2000. Т.1. 616 с.
19. Економічна енциклопедія: у 3 т. кол. Б.Д. Гаврилишин та ін. Київ: Видавничий центр «Академія», 2000. Т.1. 864 с.
20. Жданов С.А. Основи теорії економічного управління підприємством. Київ: Фінпрес, 2010. 463 с.
21. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. Фінансово-економічний словник. Київ: Знання, 2007. 1072 с.
22. Казанджі А.В. Теоретичні аспекти управління виробничою діяльністю аграрних підприємств. *Аграрний вісник Причорномор'я. Економічні науки*, 2014. №7. С. 30-38.

23. Капінос Г.І., Бабій І.В. Операційний менеджмент: навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2013. 352 с.

24. Ковальчук К.Ф. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика та розбір конкретних ситуацій: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 326 с.

25. Козак І. І. Економічний аналіз: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. 2-ге вид. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2010. 217с.

26. Косянчук Т.Ф., Галкина Ю. Г. Результативність діяльності підприємства та її діагностика. *Вісник Хмельницького національного університету*, 2009. №3, Т.1. С. 121-124.

27. Кугук І.О. Управління виробничо-господарською діяльністю промислового підприємства: теоретичний аспект. *Економіка АПК. Агросвіт*, 2016. №3. С.29-32.

28. Кулаков В.І. Еволюція поглядів на управління виробничо-господарською діяльністю підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*, 2011. №5. Т.1. С. 212-216.

29. Левченко Ю.Г. Методичні підходи до визначення ефективності господарської діяльності підприємства. *Науковий вісник ужгородського університету. Серія «Економіка»*, 2011. № 32. С. 130-136.

30. Лігоненко Л. Концептуальні засади економічного управління підприємством. *Вісник КНТЕУ*, 2013. №3. С. 5-17.

31. Ліпич Л.Г. Підходи до визначення суті виробничої діяльності підприємства. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія Економіка*, 2015. Вип. 9 (1). С. 74-79.

32. Матвійчук Л.О. Концептуальні підходи до визначення сутності поняття «господарська діяльність підприємства». *Науковий вісник Ужгородського національного університету*, 2017. №12. Ч.2 С. 14-18.

33. Махінчук В.М. Розмежування понять господарської та підприємницької діяльності за законодавством України. *Університетські наукові записки*, 2012. №3 (43). С. 97-103.

34. Метеленко Н.Г. Внутрішній господарський механізм ефективного функціонування промислових підприємств: теорія, практика, перспективи: монографія. Запоріжжя: КПУ, 2010. 480 с.

35. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства : навч. посіб. Київ: Вища школа, 2013. 120 с.

36. Никифорак В.А. Організація виробництва: навч. посіб. Чернівці: Чернів. нац. ун-т, 2010. 407 с.

37. Орлов В.М., Яцкевич С.С. Ефективність управління підприємством: навч. посіб. Одеса: ОНАЗім. О.С. Попова, 2013. 292 с.

38. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства : підручник. Київський національний економічний ун-т. Київ: КНЕУ, 2012. 528 с.

39. Причепа І. В. Економіка підприємства: навч. посіб. Вінниця:ВНТУ, 2014. 145 с.

40. Рега М.Г. Сутність виробничо-господарської діяльності підприємств України. *Кримський економічний вісник: зб. наук. праць*, 2013. №1. С. 23-25.

41. Рудницька О.М. Удосконалення виробничо-господарської діяльності будівельних підприємств. *Науковий вісник НЛТУ України*, 2014. Вип.24.5. С. 290-297.

42. Сайт ПрАТ «Вінницький ОЖК». URL: <http://vmzhk.vioil.com/> (дата звернення: 01.11.2020)

43. Саханський М.П., Казанджі А.В. Теоретико-методичні засади оцінки результативності управління виробничо-господарською діяльністю підприємства. *Аграрний вісник Причорномор'я. Економічні науки*, 2017. №2. С. 135-141.

44. Смолин Г.В. Господарське право України. Загальна частина: навч. посіб. Львів: ЗУКЦ, 2011. 428 с.

45. Статівка А.М. Співвідношення поняття «господарська діяльність» та «виробничо-господарська діяльність» сільськогосподарських підприємств. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*, 2014. Вип. 197. Ч. 2 С. 35-42.

46. Технічна енциклопедія. URL: <http://techtrend.com.ua/index.php?newsid=5898> (дата звернення: 23.10.2020).

47. Хринюк О.С. Сучасні підходи до визначення сутності та змісту організації виробництва. *Вісник Хмельницького національного університету*, 2015. №4, с. 54-58.

48. Черниш С.С. Економічний аналіз: навч. посіб.. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 312 с.

49. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: навч. посібник. Київ: Знання-Прес, 2003. 444 с.

50. Щербина В. С. Господарське право : підручник. 6-те вид., перероб. і допов. Київ : Юрінком Інтер, 2013. 640 с.

51. Якимчук Т.В. Соціально-економічна ефективність підприємства та її значення в сучасних умовах. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_gum/Vzhdtpdf (дата звернення 02.11.2020)

52. Яркіна Н.М. Управління підприємством як економічна категорія (теоретичні аспекти). *Держава та регіони*, 2014. С. 130-136.

53. FoodData Central. URL: <https://fdc.nal.usda.gov/fdc-app.html#/?query=oil>

54. Ішук Д.С. Теоретико-методологічні засади аналізу ефективності управління виробничо-господарською діяльністю на підприємстві. *Праці XX Міжнародної наукової конференції студентів та молодих вчених «Управління розвитком соціально-економічних систем: глобалізація, підприємництво, стале економічне зростання»* (Вінниця, 24-25 лист. 2020). Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. Том I. С. ...

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А Фінансова звітність за 2017 рік

ДОДАТОК Б Фінансова звітність за 2018 рік

ДОДАТОК В Фінансова звітність за 2019 рік

ДОДАТОК Г Матеріали з апробації основних положень дослідження

ДОДАТОК Д Декларація щодо унікальності текстів роботи та
невикористання матеріалів інших авторів без посилань

